

Emberi Erőforrások Minisztériuma

Költségvetési Főosztály

Budapest, V.
Arany János u. 6-8.
1054

Dátum: Budapest, 2018. május 15.

Ikt.sz.:

Elősz.:

Hiv.sz.: 7179/2018/KTF

Melléklet:

Ügyintézőjük: Rapi Renáta

Ügyintézőnk: Balog Éva

Tárgy:

Tárgy: a 2017. évi költségvetési beszámoló szöveges indoklása

Alapító okiratban megfogalmazott országos feladatok

Az alapító okiratban megfogalmazott országos feladatokat 2017-ban is elláttuk, országos gyűjtőkörű szakmúzeumként működtünk. Ehhez kapcsolódóan végeztük a tudományos és közművelődési munkákat, valamint feltáró és gyűjteményi tevékenységet. Kiállításaink nagyrészt e témához voltak köthetők, de más jellegű kiállításokat is bemutatunk a KULTEA keretében.

Vidéki kiállításokat, valamint szakmai konferenciát is szerveztünk. Továbbra is tudományos kutatóhelyként működtünk. Gyűjtőkörünknek megfelelően, vidéki gyűjtőútjaink voltak 2017-ban is. Múzeumunk gyűjteményeinek egy részét kölcsönzés keretén belül több városi, megyei vagy más múzeum állandó vagy időszakos kiállítás keretén belül mutatta be.

1. Az intézmény szakmai stratégiájának 2017. évi kiemelt céljai és ezek megvalósítását szolgáló intézkedések teljesülése

A 2017-es év legfontosabb feladata a rutinszerű feladatok egyre tökéletesebb ellátása mellett a két alapprofilunkba illeszkedő állandó kiállítás, illetve a Krúdy állandó kiállítás további népszerűsítése. Mindemellett több időszakos és utazó tárlat rendezésére koncentráltunk. Legnépszerűbb az *Ez sör* (a hozzá kapcsolódó kamaratárlatokkal) és az *Ügynök a bárpultban* című 2018-ra is áthúzódó tárlat volt. 2017-ben elértük és nagy sikernek értékeljük, hogy már - folyamatosan az országban és igény szerint határon túlra – 5 utazó kiállítást tudunk múzeumoknak, közgyűjteményeknek kínálni, amely 2018-ra 6-ra bővül, erősítve ezzel a nemzetközi kapcsolatok magyar kultúra hazai és külföldi megjelenését.

Honlapunk megújítása tekintetében tovább folytatódtak a tárgyalások és elkezdődött a hivatalos engedélyek beszerzése is, ezért saját forrásból 2018-tól megújult tartalommal, új

honlap várja a látogatókat. Ezzel egy ütemben 2017 évben megindítottuk intézményi blogunkat is, amely új cikkekkel 2-3 havonta frissül.

2017. évben tovább folytattuk a megkezdett digitalizálási projektjeinket (adattárainkat teljesen digitalizáltuk, plakátárunkat illetve a kereskedelmi dokumentációs gyűjtemény számláit szintén, néhány projekt még folyamatban van. 2018 év elejére elkészül digitális stratégiánk is. A kiegészítő források megteremtésén továbbra is dolgozunk, főként pályázati tekintetben.

Intézményi feladatunk volt az EMMI munkatársaival együttműködve a *Múzeumok Éjszakája* országos rendezvény adminisztrációs koordinálása is.

2017-ben – hasonlóan a korábbi évekhez - különböző múzeumi szakterületeket érintő konferenciákat, workshopot rendeztünk vagy fogadtunk be, némely alkalommal társintézményekkel, szakmai partnerekkel együtt. Folytatódtak szakmai és tematikus előadásaink (cukrásztörténeti, bor és sörest rendezvényünk, világotutató és egyéb turisztikai bemutatók, tematikus szakmai napok, könyvbemutatók, színházi- és előadóművészeti produkciók) a Kultea brandünk égése alatt. Könyvkiadási tevékenységünk eredményeként kiállítási katalógusokat jelentettünk meg. a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum évkönyve pedig 2017 év elején került kiadásra. Továbbá kiadtuk a *Szerzetesek asztalánál* című tárlat angol és magyar nyelvű vezetőjét is.

Továbbra is személyi erőforrások hiányában vagyunk elsősorban a teremőri feladatok, valamint az egyre szaporodó gyűjteményi anyag miatt muzeológusok terén. Egy-egy muzeológusnak minimum 2-3 darab egyes esetekben több tízezres gyűjteményi anyagot gondoz. Gyűjteménykezelő kolléga nincs státuszban.

Állományvédelem tekintetében csak egy általános restaurátorunk van. Ebből a szempontból nem tudunk megfelelni a 30/2014. (IV. 10.) EMMI rendelet rendelkezéseinek. Bár megjegyezzük, hogy műtárgyvédelem területén továbbra is fejlesztettünk dobozainkat folyamatosan cseréljük, a raktárban raktárrendezés illetve az állagmegóvás érdekében a hulló vakolatok leverése, takarítás részben megtörtént. Új fémszekrényeket is beszereztünk. Az időszakos kiállításokon kiállított tárgyak pedig zömmel restaurálásra, vagy minimum konzerválásra kerültek.

Az önkéntesség és a közfoglalkoztatás és szerencsére az egyre növekvő egyetemekről érkező gyakornoki létszám némileg enyhíti súlyos létszámproblémánkat. Pénzügyi források tekintetében a pályázatok és más bevételeknek köszönhetően 2017. évben is rendezett viszonyokkal rendelkezünk.

A 2017. évi munkatervben meghatározott irányvonalakat követtük és korábbi évekhez hasonló költségvetéssel és személyi létszámmal teljesíteni tudtuk kiállítások és programok tekintetében a tervezettet meghaladtuk. Az elérni kívánt célt megvalósítottuk

Az intézmény alapfeladatai körében kiemelt feladatainak tárgyévi teljesülése

Intézményünk az országos múzeum, az országos szakmúzeum, a nemzeti könyvtár, az országos szakkönyvtár és az állami egyetem könyvtárának kiemelt feladatairól szóló 30/2014. (IV. 10.) EMMI rendeletben meghatározott feladatokat az intézmény nagyságához, erőforrásainak kapacitásához mérten igyekezett teljesíteni 2017-ben is.

Gyűjteménygyarapítás és szaktanácsadás tekintetében folytattuk eddig is jól működő tudományos feltáró és tanácsadó gyakorlatunkat, amelyek az időszakos kiállítások utazásaival, kölcsönzésekkel is kapcsolatosak.

Digitalizálás tekintetében fejlesztettük, előkészítettük a digitális stratégiát. Bemutatókat szerveztünk külső digitalizálós partnerek (Arcanum, Múzeumi Digitár stb.) részvételével. 2017-ben folytattuk online adatbázis építésünket több rendszerben, majd azokat egységesen migrálva a Múzeumi Digitár rendszerünkbe. Célunk a teljes adattár kereshető adatbázisban való (kereskedelmi és vendéglátóipari) digitalizálása. A plakáttár és a dokumentációs gyűjtemény egy részének digitalizálása megtörtént. A migrálás folyamatosan zajlik.

Továbbra is együttműködünk a szakképzés szinte minden ágával (közép- és felsőoktatási intézményekkel országosan) múzeumi tanórák, foglalkozások és szakképzés tekintetében. További szakmai és egyéb szervezetekkel is új együttműködést szeretnénk kialakítani.

Szoros kapcsolatot ápolunk a korábbi években is magángyűjtőkkel, akiktől számos gyűjteményi anyagot kaptunk (könyv, tárgyi tekintetben). Legjelentősebbek ezek közül: Antal B. Gábor könyvgyűjteménye, illetve néhai Bognár József 500 db-os mérleg, valamint Spekál József fürdőkulturához kapcsolódó tárgyi és dokumentációs gyűjteménye. Múzeumunkba érkezett egy söröskorsó gyűjtemény valamint Jánoska Antal kártyakönyv gyűjteménye. 2017 évben is több kamarakiállítást rendeztünk magángyűjteményekhez kapcsolódóan.

Az önkéntesség intézményünkben évek óta kiemelten, több területen, mintegy 30 fővel jól működik. Önkénteseinknek rendszeresen saját belső képzéseket is tartunk. A kiváló együttműködésnek köszönhetően 2017 évben az Önkéntes közintézményi díjat is átvehettük.

Folyamatban lévő, illetve előkészítés alatt álló hazai és nemzetközi projektek, együttműködési programok, a fenntarthatósági hatások bemutatásával

2017-ben a kiválasztott hazai közgyűjtemények és más partnerek (Soproni, Pécsi Múzeum, Dreher Sörgyárak) és a Kunszentmártoni Helytörténeti Gyűjtemény együttműködésével megrendeztük az Ez sör című utazó tárlatunkat, amely 2018-tól Kunszentmártonban, későbbiekben pedig az arra igényt tartó közgyűjteményekbe fog megjelenni. A tárlathoz kapcsolódó kiadvány megjelentetéséhez a Nemzeti Kulturális Alap nyújt támogatást. (Jelen beszámoló írásakor már tudott, hogy 600 eFt támogatást nyújtanak erre a feladatra)

2016-ban a Brüsszelben létrehozandó *House of European History* múzeum keresett fel minket, s a kölcsönös együttműködésnek köszönhetően a létrehozandó állandó kiállításukhoz műtárgyakat kölcsönöztünk. A 2017 tavaszán megnyílt múzeum szakmai napjára fogadtak minket.

Az elmúlt évektől eltérően 2017-ben a külképviseletek illetve a Balassi Intézet különböző intézményeinkben nem voltak időszaki kiállításaink, de továbbra is építjük a nemzetközi kapcsolatainkat. Elsősorban az azonos tematikával rendelkező szakmúzeumok (kereskedelmi, gasztronómiai és turisztikai) kapcsolatait térképeztük fel és együttműködést tervezünk velük a későbbiekben. Az olaszországi Trieszt városával tervezett kiállítás a partnerek miatt ismét csúszott. Ellenben Fiume (Rijeka) városának múzeumával munkakapcsolat alakult, egy leendő *Rigó Jancsi* kiállítással kapcsolatban.

Jelenleg 5 vándorkiállításunk van úton a *Szerzetesek asztalánál*, a *Dr. Oetker*, a *Szépség és a reklám*, a *Szódavíz történeti* és a *Gulyásagyú és rohamsisak*.

Intézményi terek, épületek tervezett infrastrukturális fejlesztéseinek ismertetése, forrásmegjelöléssel, a fenntarthatósági hatások bemutatásával

Továbbra is tervezés alatt áll a hátsó épületszárny, mely mind a látványraktár, mind a múzeumpedagógia, valamint a kiállítási és a raktárterek tekintetében jelentős bővülést jelentene. További források egyelőre még nem állnak rendelkezésre.

2016-os év végén megkezdtük az épület villámhárítóinak korszerűsítését, az intézmény és épület műtárgyainak, állományainak védelme érdekében a munka 2017. év közepén befejeződött. Ennek köszönhetően új, szabványnak megfelelő villámhárítóval rendelkezünk. Ezzel a javítással biztosítjuk az épületeink és műtárgyaink villámvédelmét. Költsége: 4 millió forint volt.

2016. év második felében megkezdtük a régóta tervezett három kazánunk cseréjét és korszerűsítését. A munka átadása, engedélyek beszerzése 2017. év elején megvalósult. A kazánok üzembe lettek helyezve. Az új energiatakarékos kazánok anyagi megtakarítást és a fűtési hatékonyság növelését eredményezik.

A múzeumi pincékben tovább folytatódtak a korszerűsítési munkálatok, elsősorban elektromos hálózat kiépítése, valamint tűzvédelem területén. Ide és a kazánházba is egy új tűzgátló ajtó került beépítésre.

Nagytényi úti raktárunkban raktárrendezés és kisebb korszerűsítési munkálatok zajlottak. Állagmegóvás területén az egyre súlyosabbá váló vakolat hullást fal leveréssel az épületen belül megszüntettük. Ezzel párhuzamosan raktárrendezési munkálatok is zajlottak, amelyeket 2018. évben tovább folytatunk. A Tétényi úti raktár rendezésére és épületének felújítására, vagy korszerűsítésére évek óta várunk. A 2017 évben elkészített szakfelügyelői jelentés ennek részleteit tartalmazza és a legszükségesebb munkák költségvetésének elkészítését irányozza elő.

2017. szakmai tevékenységei

Szakmai működés

I. Szolgáltatási feladatok

1. Közönségkapcsolatok:

Az intézmény 2017. évi közművelődési tevékenységeinek szöveges bemutatása

A 2017-es év kiemelt közművelődési feladata a múzeum *Ez sör!* A sernevelőtől a sörgyárig című sörtörténeti kiállításához kapcsolódó programok, rendezvények megtervezése és megvalósítása. Az időszaki kiállítás népszerűsítéséhez és tartalmi kiegészítéséhez szeptember, október november és december hónapokban, (a kiállítás meghosszabbítása miatt 2018-ban is) Sörszalon programsorozatot indítottunk, ahol elsősorban hazai kis kézműves sörfőzdékkel ismerkedhettek meg az érdeklődők. A Múzeumok Majálisán, a Múzeumok Éjszakáján, a Tavasz a Krúdy-negyedben és az Ősz a Krúdy-negyedben nagyrendezvényeken kiemelt szerepet kapott a kiállítás, ehhez kapcsolódó foglalkozásokkal és különböző programokkal vártuk a látogatókat.

Folytattuk a Kultea márkanév alatt futó klubsorozatok, szalonok, koncertek, könyvbemutatók és borestek szervezését, ezekkel továbbra is színvonalas délutáni és esti kulturális kikapcsolódási lehetőségeket kínáltunk látogatóinknak, mint:

Kortárs cukrászat – cukrásztörténeti sorozat kóstolóval, Bohém-klub – jazzkoncert sorozat, Borvirág Borklub – borkóstoló sorozat, Szindbád-szalon – irodalmi programsorozat, Különös tájakon – turisztikai előadássorozat, RETRO kocsma – könnyűzenei programsorozat.

Új programjaink a kínálatban: Sörszalon – sörkóstolóval egybekötött ismeretterjesztő előadássorozat, valamint a homoludens.hu Egyesülettel közös szervezésben havonta két-két alkalommal a Társasjáték-klub, valamint az Őszi és a Téli Játékfesztivál.

Visszatérő nagyrendezvényünk az Oh Yeah Day (ingyenes jazzkoncertekkel), az Ördöglakat-találkozó, valamint a Múzeum születésnapja, ahol múzeumpedagógiai foglalkozásokkal, tárlatvezetésekkel és koncerttel vártuk látogatóinkat..

A kerület kulturális intézményeivel meglévő jó kapcsolatrendszerünket tovább erősítettük. A Krúdy-negyed intézményeivel a közös együttműködést és rendezvényeket némileg átalakítottuk, a hatékonyság elérése érdekében a téli és a nyári nagyrendezvényt kihagytuk, így a Tavasz a Krúdy-negyedben, valamint az Ősz a Krúdy-negyedben rendezvények nagyobb hangsúlyt kaphattak. Óbuda-Békásmegyer önkormányzatával az év első felében történt egyeztetések után 2017 nyarától a kerület lakosai ingyenesen látogathatják kiállításainkat, valamint az óbudai óvodások, általános- és középiskolások a múzeumpedagógiai foglalkozásokat is díjmentesen vehetik igénybe. Az így keletkező bevétel kiesést az önkormányzat kéthavonta, elszámolás után megtéríti a múzeumnak.

2017-ban is folyamatosan részt vettünk az országos rendezvényeken (Múzeumok Majálisa, Múzeumok Éjszakája, Idegenvezetők Világnapja, Ars Sacra Fesztivál, Kulturális Örökség Napjai, Turizmus Világnapja, Múzeumok Őszi Fesztiválja). A szakiskoláknak szervezett országos jelentőségű versenyeken (pl. Szakma Sztárja Fesztivál, „Földtől az asztalig” – Agrár-, és élelmiszer-tudományi projektverseny) szakmai támogatóként voltunk jelen.

- *Belső forrástérkép*

A közönségkapcsolati tevékenységet 1 fő főállásban végzi. A feladatok mennyiségének folyamatos növekedése miatt, valamint a hatékonyság növelése érdekében decembertől megbízási szerződéssel 1 fő külsős munkatárs, heti 20 órában segíti a közönségkapcsolati feladatok ellátását. Önkénteseink segítséget jelentenek a szóróanyagok terjesztésében, valamint a rendezvények lebonyolításában is. A rendezvények lebonyolításához profi hang- és fénytechnika áll rendelkezésre. Ezek vezérléséhez megbízási szerződéssel külsős technikust alkalmazunk.

- *Önkéntességi tevékenységek, önkéntesekkel ellátott tevékenységek*

Az önkéntesek bevonását továbbra is kiemelt prioritásként kezeljük. Az önkénteseink zömmel teremőr/látogatókísérő illetve rendezvénysegítő és a múzeumi munkát, múzeumpedagógiát segítő digitalizáló, archiváló pozíciókban teljesítettek 2017-ben is szolgálatot. A megfelelő szakértő akár szakmai végzettséggel rendelkező önkéntesek segítséget jelentenek az időszaki kiállításaink előkészítésében és kivitelezésében is. Továbbra is bevontuk őket adatbeviteli, adminisztrációs illetve a múzeumi munkát elősegítő (digitalizálás, szkennelés, fotózás, egyéb) feladatokba is. 2017 évben műtárgyvédelmi munkákba is bevontunk néhány önkéntest (pl: gyűjteményrendezés, dobozcseré, műtárgyvédelmi textilzsákok varrása stb.). Állandó

létszámuk 2017. évben is változó személyekkel, 30 fő körül mozgott. A további önkéntes munkatársak jelentkezését folyamatosan várjuk. Múzeumunkban az elmúlt évek során kialakult egy egymást is ismerő önkéntes belső csoport, amely hatékonyságunk növelésében segít. Az önkéntességet folyamatosan hirdetjük. A gyakorlat azt mutatja, hogy az önkéntesek személy szerinti képességeit is ki kell használni, ezért számos önkéntes munkatársat saját szakterülete szerint igyekeztünk bevonni az egyes feladatokra. Néhányan már a múzeumi szakmai munkánkat is hatékonyan segítették képességeik szerint. Digitalizáltak, fotóhoz értő önkéntes kollégák műtárgyfotózásban, a pedagógus kollégák foglalkozások levezetésében jeleskedtek. A megbízható, évek óta nálunk dolgozó önkéntes munkatársak irányítás mellett ugyan, de már önálló feladatellátásban is reményeink szerint tevékenykedni fognak. 2017-ben - hasonlóan a korábbi évekhez - az önkénteseknek belső továbbképzéseként csapatépítő tréningeket fogunk szervezni, tárlatvezetésekkel és megbeszélésekkel összekötve, amelynek segítségével az általuk tapasztalt visszajelzéseket értékelhetjük. Létszámhiányból adódó problémáink miatt az önkéntesség szervezését kiemelt feladatnak tekintjük. 2017 év végén önkéntes tevékenységünkért közintézményi szinten egy pályázat eredményeképpen az Év Intézményi Önkéntes programja díját nyertünk el. Önkénteseink 2017-ben összesen 2.487 órát tevékenykedtek az intézményünkben.

2. Köznevelési hasznosítás:

Az intézmény 2017. évi múzeumpedagógiai tevékenységének bemutatása.

- *A tárgyév kiemelt feladatok teljesülése, illeszkedése az intézmény múzeumpedagógiai küldetéséhez.*

A kereskedelmi-, vendéglátós-, idegenforgalmi-, illetve hozzájuk kapcsolódó részszakmák történetének, kultúrájának megismertetése minden korosztállyal; a múltbeli (tágra értelmezett) szakmai értékek, tudás átmentése a jelen és a jövő generációi számára, hogy ezáltal „vállalkozó múzeum”-ként a körülöttünk élő szakmai és egyéb közösségekkel dolgozzunk közös kultúránk megőrzéséért.

Ennek megfelelően az év kiemelt feladata volt a kereskedelem- és a vendéglátás-történeti állandó kiállítások illetve az ez évben megrendezett időszakos (Ez sör!) és más időszakos kiállítások népszerűsítése illetve minél szélesebb körű múzeumpedagógiai hasznosítása. Célunk a kiállításokhoz kapcsolódó tudás ma is hasznosítható formában való átadása: pl. háztartásban, tudatos vásárlás, újrahasznosítás és egyéb hasonló témák bemutatása is.

Az állandó kiállítások kapcsán feladatunk a korábban kidolgozott programok további népszerűsítése: köztük az óvodásoknak, általános iskolásoknak (és felnőtteknek), rendszerint gasztronómiai foglalkozásba ágyazva megjelenő *Életre kelt történelem* című kosztümös, élő interpretációs foglalkozások népszerűsítése, további fejlesztése.

Ezek az interaktív, múzeumszínházi, játékos foglalkozások opcionálisan (plusz költség fejében) kérhető betétei a kézműves gasztronómiai programoknak. Népszerűségüket annak az élménynek köszönhetik, hogy a történelmi ruha, a hozzáadott színészi játék és az eredeti demonstrációs tárgyak aktív használhatósága hiteles, élményszerű „időutazás” illúziójává változtatja a múzeumi foglalkozást. Ez az illúzió kiegészítve a kézműves (esetünkben ételkészítő) programokkal, gyakorlatilag minden érzékszervet megmozgató komplex múzeumpedagógiai élményt garantál.

Óvodásoknak játékos feladatokkal, esetenként gasztronómiai munkával is tarkított programokat tartottunk, amelyekben igyekeztünk megismertetni néhány alapvető háztartási technikát. 2017-ben az óvodások érdeklődését csak némi létszám visszaeséssel, de sikerült fenntartani, aminek a fő oka az lehetett, hogy nem sikerült újabb programtípust ajánlanunk nekik, illetve ez a célcsoport valamilyen módon kimaradt az idén bevezetett óbudai ingyenességből.

Az idei évre tervezett növekedést sikerült elérnünk az általános iskolások létszámában (3204-ről 5035-re) és a középiskolások (1922-ről 2878-ra). Szakiskolásoknak és gimnazistáknak kooperatív tanulási és drámapedagógiai módszereket is alkalmazó foglalkozásokat tartottunk, tapasztalataink szerint ez segítette az általános iskolás és szakiskolai csoportok létszámának további növelését idén.

Mivel intézményünk fontosnak tartja a társadalmi felelősség vállalást, ezért ennek kapcsán két programot is tervezünk a jövő évben elérhetővé tenni. Az egyik a kereskedelmi kiállításához csatlakozó, és már az előző évben tesztelés alá vett „*Tudatos vásárlás*” program. A fent vázolt módszertani vonalat folytatva 2017-ben újabb témával jelentkeztünk, és kidolgoztuk a pályaaorientációt segítő foglalkozásainkat, amelyekben a kereskedelmi és vendéglátós szakmákat mutatjuk be játékosan, gyakorlati feladatokkal fűszerezve.

A fizetős utazó múzeumi programok terén sikerült még jelentős növekedést elérnünk, a tavalyi 3 foglalkozással szemben idén 14 ilyen foglalkozást tarthattunk, és az Utazó múzeumi programban földrajzilag is sikerült kiterjeszteni a kört, hiszen eljutottunk Almásfüzitőre, Ceglédre, Vácra és Gödöllőre is.

A speciális szektorban nagyjából maradt a tavalyi létszám, míg bizonyos szektorokban (ingyenes utazó múzeum, illetve a felsőoktatás területén) azonban némi létszám csökkenés figyelhető meg. A nyári táboros foglalkozások tekintetében is visszaesést figyeltünk meg, talán, mivel sikerült növelni a saját táboraink számát és ezek a saját múzeumpedagógusainkat és a termeinket olyan mértékben igénybe vették, hogy ezek mellett csak kis létszámú egyéb táborozót tudtunk fogadni.

Idén a külsős munkatársaknak és a megújított tematikáknak köszönhetően már hat saját tábort hirdettünk, amelyekben összesen 70 főt fogadtunk.

A Múzeumok Őszi Fesztiválja keretében megrendezett Tanárok Éjszakája és Óvodapedagógusok Éjszakája nem vonzott elég látogatót, ezért jövőre nagyobb hangsúlyt fektetünk a tanárokkal való személyes kapcsolattartásra és véleménycserére, illetve az óvopedagógusok megnyerésére. Idén sikeresebbnek bizonyult az óbudai múzeumok összefogásában megvalósított bemutatkozó délután, amelyen kb. 20 tanárnak tudtuk személyesen bemutatni a programjainkat, és amelyen személyes tapasztalatcserére is volt lehetőség.

- *Az elmaradott térségek iskoláskorú fiataljainak szánt tehetséggondozó, illetve korai iskolaelhagyást csökkentő tervek bemutatása.*

2014 óta együttműködtünk az EMMI-vel illetve a Magyar Állami Operaházzal az *Operakaland – Kultúrkaland* című program kapcsán és mindkét program jelentősen segítette az elmaradott térségek fiataljainak az elérését. Idén is mindkét szezonban ajánlottunk programokat, fogadtuk az érdeklődőket. Idén 35 csoportban 979 diákot és 71 kísérő pedagógust fogadtunk Magyarország hátrányos helyzetű régióiból.

A Balassagyarmati Tanodából és a Hét Kút Forrás Alapítvány segítségével a szajlai illetve egy másik környező Tanodából, valamint a ceglédi EGYMI-ből összesen 164 gyerekhez jutottunk el foglalkozással, akár itt a múzeumban (74 fő), akár Utazó múzeumi programmal (90 fő).

Mivel az utazás megoldása igen nehéz az elmaradott térségek iskoláskorú fiataljainak, ezért nagyon fontos lenne a múzeumba irányuló iskolai látogatások segítésére a MÁV utazási kedvezményre jogosító státusz elnyerése is, mert ezáltal a hátrányos helyzetű térségekből érkező tanulók látogatását még jobban ösztönözni tudnánk.

A fentebb említett utazási kedvezményre jogosító státusz elnyerése illetve az Utazó múzeumi programjaink kiterjesztése hatékonyan növelhetné az elmaradott térségekben elért fiatalok számát.

Folyamatosan kerestük a szakiskolákkal való további együttműködés lehetőségeit. Ennek eredményeképpen tanulságképpen levontuk, hogy szükség van az Utazó múzeumi programok szélesebb körű megismertetésére, a fokozottabb vidéki jelenlétre. Továbbra is szeretnénk bizonyos programokat ingyenesen biztosítani a hátrányos helyzetű csoportoknak.

A tehetséggondozás és a korai iskolaelhagyás csökkentésére irányuló foglalkozások módszertanának megismerésében továbbra is vannak pótolni valóink. De programjaink jellegükénél fogva jól alkalmazhatók a tehetséggondozásban, tekintettel arra, hogy nem az iskolában is elvárt készségeket, hanem a mindennapi életvitelhez kapcsolódó tudást illetve komplex készségeket fejlesztenek. Különösen elmondható ez a pályaorientációt segítő foglalkozásról, amelyben a kereskedelmi és vendéglátós szakmákat mutatjuk be, és amelyet elsősorban itt a múzeumban, de kihelyeztetten is meg tudunk tartani.

- *célzottan a külföldi magyarok számára szervezett programok bemutatása.*

A két éve megismert felvidéki szakiskolából további csoportok érkeztek hozzánk vezetésre. 2017-ben a Rákóczi Szövetségen keresztül összesen 153 fő, a világ különböző tájain élő magyart láttunk vendégül a *Csokimánia* programon. Az ilyen jellegű programok módszertanukban azonosak az egyéb programjainkkal, a készségfejlesztő részek is azonosak, csak az átadott ismeretanyagot módosítunk kicsit ilyenkor.

- *Az egyes állandó és időszakos kiállításokhoz kapcsolódó múzeumpedagógiai programok bemutatása.*

A „**Vendéget látni, vendégnek lenni...**” c. állandó **vendéglátás-történelmi** kiállításunkhoz igazítottuk az eddigi kínálatunkat, amelyeknek legnépszerűbb foglalkozásai az általános és középiskolás korosztályt megcélzó: *Csokimánia, A mandulától a marcipánig, A fagyalalkészítés fortélyai, Szaloncukor készítés, Nyalókatörténelem* foglalkozásaink. (A dőlt betűs foglalkozásainkat egyszerűsített formában óvodásoknak is megtartjuk.) A pályaorientációt segítő foglalkozásunkban a kereskedelmi és a vendéglátós szakmákat mutatjuk be szituációs játékokkal, ügyességi gyakorlatokkal fűszerezve. Ez a foglalkozás igény és a kiállítások foglaltságától függően kapcsolódhat csak a vendéglátós vagy mindkét állandó kiállításunkhoz.

Nagy sikere volt idén is a gasztronómiai programokba beillesztett *Életre kelt történelem* programnak, amelyben egy korabeli viseletbe öltözött kolléga egy érzelmeket is megmozgató

szituációban, játékosan mutatja be a korabeli cukrászok, pincérek életét, és 2017-től Széchenyi magántitkárának az elbeszélésén keresztül pedig a reformkort is.

A „**Jó kalmár a világ jótévője**” című kereskedelem-történeti kiállításunkhoz kapcsolódik a Reklám régen és ma című foglalkozásunk. Szintén ehhez kapcsolódik még az elsősorban óvodások számára tervezett *Szabad a vásár!* című foglalkozásunk, amelyeket igény esetén mézeskalács írókázási gyakorlattal egészítünk ki. A 10 év fölötti korosztály számára pedig a *Hát azt meg honnan vegyek? (1932)* c. kosztümös vezetésünket ajánljuk, amelyben interaktív tárlatvezetésen illetve egy vitajátékon vehetnek részt a diákok. Szakiskolásoknak az „*Én elmentem a vásárba...*” *És te jössz?* illetve a *Boltosbőrben* című foglalkozásokat ajánljuk, amelyen drámás és kooperatív tanulási módszerekkel tárjuk fel milyen feltételeknek kell megfelelnie egy jó eladónak.

Lazán kapcsolódik ehhez a kiállításunkhoz a *Müzlíműhely* című foglalkozásunk óvodások és általános iskolások számára, amely érinti a gabonakereskedelem és gabonafeldolgozás témáját, de már a gasztronómia világába is átvezet, az egészséges édességekkel is megismertette a diákokat.

I. cikkely Az Őszi Fesztivál keretében megszervezett **Utazó múzeum** programunk tartalmazza a *Csokimánia és a Répa, retek, mogyoró... (az egészséges táplálkozásról)* című, 45 perces ízelítő foglalkozásainkat, valamint a Barokk és reneszánsz gasztronómiával foglalkozó foglalkozást, amely tapasztalatunk szerint elsősorban a 7. osztályosok illetve a középiskolások körében volt népszerű. Idén kicsit visszaesett a programban részt vettek létszáma, amit talán az okozott, hogy a múzeumban megrendelt fizetős programok miatt idén kevesebb időnk jutott ezekre az ingyenes programokra, amelyek talán még nagyobb energia befektetést igényelnek a múzeumpedagógusoktól.

II. cikkely **Múzeumandragógiai kínálatunk** részei a kosztümös élő interpretációs programok, vezetések, amelyeket az alábbi címeken hirdettünk meg:

Kalmár évszázadok című interaktív kosztümös tárlatvezetésünk a kereskedelem-történeti kiállításunkhoz kapcsolódik, és itt eljutunk a reformkori zsibongó vásárok világától az 1930-as évek nagy áruházain át, gyermekkorunk KÖZÉRT-jéig.

III. cikkely Vendéglátástörténeti kiállításunkhoz kapcsolódik a „*Mesél a főpincér*” című kosztümös vezetés, amelyen barátságos főpincérünk a századfordulón élt vendégek szokásairól, életmódjáról mesél. Szintén ehhez kapcsolódik az „*Édes emlékek*” című vezetés, amelyben kiderül, hogy hogyan dolgoztak száz évvel ezelőtt a cukrásmesterek és inasaik. Karácsonyi időszakban pedig a *Régi idők karácsonya*, amelyben vendéglátással kötjük össze a régi cukrászdák, boltok karácsonyi készülődésének bemutatását.

Szintén ajánljuk még *Gasztromemória* című programunkat, amelyet idén nem vettek igénybe, így azt újra kell gondolnunk, át kell alakítanunk.

- *A programok eredményessége érdekében tett intézkedések bemutatása,*

A programjaink akkor eredményesek, ha a résztvevők jól érzik magukat, és fejlődnek, akár készségekben, képességekben, akár új ismeretanyagot szereznek. Szintén fontos iskoláscsoportoknál a pedagógusok elégedettsége is. Hogy ezt jobban feltérképezzük, bevezettünk egy két kérdéses gyors személyes visszajelzési rendszert, amelyben a diákok véleményét monitorozzuk a foglalkozások végén.

A foglalkozásaink csak akkor lehetnek eredményesek, ha a hírük eljut a megcélzott közönséghez, és ők ezáltal igénybe tudják azokat venni. Ezért a programokat a honlapunkon és szórólapjainkon keresztül hirdetjük. Ezen felül van egy adatbázisunk is a budapesti

iskolákról; és így a környező kerületekbe, illetve a képes hírlevelünkre már feliratkozott tanároknak közvetlenül is hírt adtunk az újabb foglalkozásainkról.

Tovább folytattuk a 2013-ban elkezdett Tanárok Éjszakáját az Őszi Fesztivál programjaihoz kapcsolódóan, idén kisebb sikerrel. Részt vettünk az óbudai múzeumok összefogásában megrendezett tanári tájékoztató napon, amelyen személyesen tudtunk a pedagógusokkal tapasztalatokat cserélni, magunkat ajánlani, illetve az igényeket, javaslatokat meghallgatni. A folyamatos konzultációkat a pedagógusokkal az elmúlt évek során igen hasznosnak találtuk, viszont szükségesnek tartjuk a számuk növelését, a megfelelő csatornák megtalálását.

Fontos cél volt a munkatársaink folyamatos önképzése, illetve részvétele különböző hazai és külföldi továbbképzéseken. Ennek keretében múzeumpedagógus munkatársaink részt vettek a MOKK budapesti koordinátori szakmai műhelyeken, a Tempus Közalapítvány által szervezett pályázati szemináriumokon, a Pulszky Társaság által szervezett konferenciákon és műhelymunkákon (A múzeum mint szenvedély), az Egri Vár által szervezett múzeumpedagógiai konferencián, az Amerikai Nagykövetség által szervezett Volunteer Management workshop-on, a Múzeumandragógiai konferencián, valamint előadóként az ICOM-CECA által szervezett Relevance című londoni konferencián. Ezen felül, mivel foglalkozásaink nagy része kapcsolódik a cukrászathoz, egyik múzeumpedagógusunk szeptembertől elkezdte a BVHSZC Dobos C. József Szakképző Iskolájának cukrász képzését. Hagyományosan idén is részt vettünk (múzeumpedagógiai szolgáltatással, standdal) a Szakma Sztárja című közép és szakiskolai tanulmányi verseny rendezvényén. Együttműködve Budapest fővárossal illetve Budapest Főváros Levéltárával a 2017 évi várostörténeti vetélkedő egyik helyszíne volt a múzeum.

- *Eredményességi, elégedettségi mutatók - legalább 3 mutató - kidolgozása célcsoportok szerint.*

Elsődlegesen a statisztikában megjelenő létszámok utalnak arra, hogy a különböző korcsoportokat célzó foglalkozásainkra mekkora igény volt. Ezeken a foglalkozásokon a közvetlen, személyes visszajelzésekből, illetve a vendégkönyvben található bejegyzésekből tudtunk következtetni a sikerességünkre. Valamint mindig nagy örömmel tapasztaltuk, hogy a foglalkozásainkon és rendezvényeinken nagyszámú visszatérővel találkoztunk, ami számunkra szintén a látogatók elégedettségét jelezte.

A Múzeumok Éjszakáján részt vettünk az óbudai múzeumok összefogásában megvalósított látogató felmérésben is, amely szintén fontos információkkal gazdagított minket az eredményességünket illetően.

- *A külső kapcsolati háló erősítése érdekében tett intézkedések, különös tekintettel az elmaradott térségekben a tehetség gondozásra, illetve korai iskolaelhagyás csökkentésére.*

Külső kapcsolatainkat elsősorban a különböző helyi (Tél/Tavaszi/Nyár/Ősz a Krúdy-negyedben), illetve országos rendezvényeken (Múzeumpedagógiai Évnyitó, Múzeumok Majálisa és Éjszakája, Múzeumok Őszi Fesztiválja, Szakma Sztárja) való megjelenésekkel bővítettük, ahol elsősorban az iskolás illetve családos korosztályokat tudtuk elérni. Ezen kívül a különféle konferenciákon, tájékoztató napokon, szakmai versenyeken való megjelenés is fontos eszköze volt a külső kapcsolatok kiépítésének, ezért ezeket a jövőben is folytatjuk.

Az Utazó múzeum programjainkkal is egyre több iskolába jutottunk el (idén Almásfüzitőre, Ceglédre, Vácra és Gödöllőre is), s mivel a programot az Őszi Fesztivál ideje alatt ingyenesen biztosítjuk, ezáltal a hátrányos helyzetű területeken is egyre ismertebbek vagyunk.

Részt vettünk a Cselekvő Közösségek programban tananyagírással, valamint rendszeresen kapcsolatot tartunk a különböző történelmi hagyományörző alapítványokkal, csapatokkal is. A nyári szünetben együttműködtünk a LogiSchool-lal, és a nyári táboraik színesítése céljából fagylaltkészítő foglalkozásokon fogadtuk a tanulóikat.

- *A belső forrástérkép*

A múzeumpedagógiai tevékenységet idén már 2 fő főállásban és 1 fő külsősként végzi. A hétvégi programok sűrűsödése miatt további 5 alkalmi külsős munkatárs alkalmazása vált szükségessé, a toborzásuk és betanításuk megtörtént, nagy segítséget jelentettek az idei év során is, elsősorban a hétvégi zsúrok, nyári táborok, Utazó múzeumi illetve egyéb, csúcsidőben tartott programok levezetésében. Tervezzük további külsősök toborzását is, mivel egyikükből már azóta belső munkatárs lett. Továbbá önkéntes munkatársak segítettek a munkát.

A foglalkoztató terünk alkalmas 24-30 fős csoportok fogadására, bizonyos rendezvényeken 50 fő foglalkoztatására is. Az eszköztár megfelelő elhelyezése és rendszerezése prioritást élvez, hiszen ez szükséges a magas színvonalú foglalkozások megtartásához. A felhasznált eszközök, anyagok elsősorban élelmiszerek, a gasztronómiai foglalkozások konyhai eszközei, illetve papír- és írószer áruk, használt textilek a kézműves programokhoz kapcsolódva. Ezek folyamatos utántöltés igényelnek. Ehhez elkészült egy újabb nagy tároló szekrény is.

A múzeumpedagógusok és segítők élelmiszerhigiéniai képzést (HACCP) is kaptak 2017 évben, amelynek eredményeképpen belső élelmiszerhigiéniai szabályzatot is alkotott a múzeum. Egy kolléga pedig a minőségi szolgáltatás elérése érdekében OKJ-s cukrász képzésben vesz részt.

A múzeumpedagógiai programok nagy húzóerőt jelentenek az intézmény bevételeinek előállításában, ezért a meghirdetésük professzionálisan elkészített szórólap segítségével történt 2017-ben is. Tavasszal jutott némi idő arra, hogy önkéntesek segítségével szórólapozzunk a környező iskolákban. A közel 20 rendszeresen járó önkéntesünk igen nagy segítséget jelent a munkánkban, nélkülük csak kevesebb foglalkozás, rendezvény elvállalására lennénk képesek. 2017-ben önkéntes csapatunkkal elnyertük az Év Intézményi Önkéntes programja díjat.

- *Oktatási-nevelési intézményekkel történő együttműködés*

Az Óbudai ingyenesség bevezetésével megnőtt a foglalkozásra érkező óbudai diákok száma. Több iskolából visszatérő látogatóink vannak, tehát ezt nevezhetjük laza együttműködésnek. Sajnos a feszített munkarend nem teszi különösképpen lehetővé a projekt-rendszerű együttműködések, de törekszünk pályázatok segítségével ezt mégis megoldani valahogy. Ezért 2017-ben megkezdtük egy VEKOP -7.3.4-17 pályázat előkészítését, amelynek keretében több iskolával és óvodával kötöttünk együttműködési megállapodást.

További célunk még, hogy egyre nagyobb szerepet vállaljunk a pályaválasztás segítésében, a kereskedelem és vendéglátás előforduló szakmák bemutatásával. Áprilisban ezért 3 napon át 2-4 dolgozóval képviseltük múzeumunkat a Szakma Sztárja című pályaválasztási rendezvényen, ahol nemcsak standot működtettünk érdekes gyakorlati feladatokkal, de igazgató-helyettesünk más szakiskolai oktatókkal együtt részt vett a versenyfeladatok zsűrizésében, illetve tárgynyereményekkel is hozzájárultunk a versenyzők díjazásához.

- *Iskolai közösségi szolgálat működésének szöveges bemutatása*

Jelenleg összesen 10 iskolával állunk szerződéses kapcsolatban, ennek ellenére azonban 2017-ben csak 15 diák teljesített nálunk 182 óra közösségi szolgálatot. A feladataik sokrétűek voltak: a könyvtári segítségen át a múzeumpedagógiai foglalkozások, nagyrendezvények és táborok előkészítéséig, segítségig tartottak. Idén sajnos vissza kellett utalnunk a Nemzeti Tehetségprogramban elnyert pályázati pénzt, mivel a „*Te beszélsz?!*” című (Történelem és kommunikáció a múzeumban) projektünkre nagyon alapos, a helyi iskolában történő személyes toborzás után is csak 3 főt sikerült verbuválnunk. A 3 érdeklődő diákkal egyik múzeumpedagógusunk foglalkozott egy élő történelem program megtervezése és megvalósítása céljából, amit sikeresen be is mutattak a Tavasz a Krúdy-negyedben című rendezvényen. A program előkészítése és a rendezvényen való részvétel fejlesztette a diákok történelmi adatgyűjtési, forrás feldolgozási, valamint előadói képességeit.

Azonban a közösségi szolgálatos diákok motiválásának, mozgatásának területe komoly fejlesztésre szorul, mivel idén mi is kevés időt és energiát tudtunk erre fordítani, és tapasztalataink szerint a diákok is kevésbé kiszámíthatóak, nehéz velük a kommunikáció.

	2016. tény	2017. terv	2017. tény
múzeumpedagógiai programok bevétele	7 824 800	7 900 000	7 447 293
Kultea programok bevétele	-	1 000 000	973 000

3. Oktatási tevékenység:

Felsőoktatási intézményekkel történő együttműködés, különös tekintettel a tehetséggondozásra, illetve korai iskolaelhagyás csökkentésére az elmaradott térségekben

	2016. tény	2017. terv
Felsőoktatási tevékenységben oktatóként résztvevő munkatársak száma (fő)	4	4
Felnőttoktatásban oktatóként résztvevő munkatársak száma (fő)	3	3
A múzeum által akkreditált képzések és a képzések résztvevőinek száma (db fő)	-	-

2017-ben is törekedtünk arra, hogy a nálunk tartott felsőoktatási demonstrációk, foglalkozások száma növekedjen. A korábbi éveket tekintve az ide látogató csoportokat megtartottuk, sőt néhány esetben bővítettük is. (Néhány jelentősebbet kiemelve: ELTE PPK Művészettörténeti alapképzési csoport és a Pázmány Péter Egyetem BTK történelem, művészettörténelem, néprajz és múzeumpedagógiai képzések, ELTE BTK néprajz, történelmi muzeológia szakos, Képzőművészeti Egyetem - Magyar Nemzeti Múzeum restaurátor és gyűjteménykezelő képzés, MOME dizájn hallgatói, BGE vendéglátó, szálloda és egyéb kereskedelmi és idegenforgalmi szakirányok, Óbudai Egyetem reklám szakirány, CEU kulturális örökség tanulmányok stb.)

A múzeumi órákat az egyetemi, iskolai szakokkal együttesen szervezzük és lehetőség szerint szakképzett kollégáinkkal együtt tartjuk idén is, zömmel házon belül esetenként a

képzés helyén. Az együttműködés nemcsak a tudományos szakma elégedettségét jelzi, de számunkra is fontos fejlődési lehetőséget jelent. Lehetőségeink szerint idén is képzés szerint, ha szükséges idegen nyelvű órákat is tartunk. Ezen felül az utóbbi években növekedett a nálunk gyakorlatra jelentkezett felsőoktatási hallgatók száma is. 2017 év első felében egyszerre három gyakornokot is tudtunk fogadni. Éves szinten a gyakornokok létszáma 5-8 főre tehető akik nemcsak múzeumi, hanem különféle a múzeum szakterületéhez igazodó tanulmányi területről érkeznek. Növekedett a múzeum témakörével kapcsolatos szakdolgozatot író szakdolgozók száma is. Kollégáink külső konzulensként vállalják a hallgatók patronálását és bírálóként is felkérték bennünket. A következő években is további együttműködések várunk különböző felsőoktatási intézményekkel, illetve még több gyakornokot szeretnénk vonzani.

További célunk még, hogy egyre nagyobb szerepet vállaljunk a középiskolai és felsőoktatási pályaválasztás orientációjának segítésében, a kereskedelemben és vendéglátásban előforduló szakmák bemutatásával. Ennek érdekében szakmai tanácsadó fórumként is szeretnénk megjelenni.

Az *Utazó múzeum* múzeumpedagógiai programjainkkal is egyre több iskolába jutottunk el 2017-ben (Almásfüzitőre, Ceglédre, Vácra és Gödöllőre is), s mivel a programot a Múzeumok Őszi Fesztiváljának ideje alatt ingyenesen biztosítjuk, ezáltal a hátrányos helyzetű területeken is egyre ismertebbek vagyunk. Ezt a későbbiekben is igény szerint szeretnénk folytatni, és további területekre eljutni. Tavaly részt vettünk egy, a kialakítandó Kultúrbónuszról folyó beszélgetésen hátrányos térségekből érkező pedagógusokkal együtt. Az ott megismert tanárokkal szeretnénk fenntartani a kapcsolatot és lehetőség szerint eljutni az iskoláikba vagy a múzeumban fogadni őket az osztályaikkal együtt. Korábban a Klikkel is volt ilyen kapcsolatunk, idén a Fővárosi intézmények felé is kerestük az együttműködési lehetőségeket. Részt veszünk a *Cselekvő Közösségek* programban közösségi rendezvények szervezésével, valamint rendszeresen kapcsolatot tartunk a különböző történelmi hagyományörző alapítványokkal, csapatokkal is. A nyári szünidőben terveink szerint idén is együttműködünk a LogiSchool-lal, illetve más közösségi házakkal, helyi iskolai táborokkal.

4. Hozzáférés:

a) Kutatószolgálat tevékenysége

Alapvető szolgáltatásunk a kutatószolgálat színvonalas biztosítása, annak növelése. A digitális hozzáférés, egyúttal a távkutatás bővítése.

Az előző évekhez képest célunk volt, hogy növeljük, illetve megtartsuk kutatóink számát. 2017 évben is számos témában, szolgáltunk ki kutatókat. Digitális gyűjteményeink számának növekedésével, 2014 évtől jelentősen nőtt a távkutatóink (email-es, telefonos megkeresések) száma. Szolgáltatásaink minőségét továbbra is javítani szeretnénk digitális felületünk bővítésével. Kutatószobánkba beállítottunk 2016-ban egy kutatói számítógépet, amely továbbra is rendelkezésre áll. Több kutató esetében mobilizálható lappal is segítettünk. A MaNDA a Múzeumi Digitár (összes gyűjtemény) és a Huntéka (könyvtár) rendszereink segítségével, egyre több anyag, forrás áll a kutatók rendelkezésére, akár már online is, leíró és más adatokkal kiegészítve már nem csak fényképpel. Műtárgy leírókartonjaink 2016 év közepi online hozzáféréssel megkönnyítettük a tárgyak közötti kutatás lehetőségét. A Hungaricana portálról bárki számára hozzáférhetővé tettük kartonjainkat. Múzeumi Digitár felületünket pedig 2017 évben is fejlesztettük, további műtárgyak kerültek fel a rendszerre. Az Arcanum Digitális tudománytár és egyéb adatbázisok ingyenes kutatószolgálati hozzáféréssel további kutatókat vonzott intézményünk. 2017 évben tovább digitalizálást hajtottunk végre, a vendéglátóipari fotótár

egy jelentés része házon belül és a MaNDA online felületein hozzáférhetővé vált, illetve a két múzeumi adattár házon belül kutathatóvá vált (Személyes adatok védelme miatt csak házon belüli számítógépes felületen). 2017 év végén plakáttárunkat is digitalizáltuk, illetve a kereskedelmi dokumentációs gyűjtemény egy jelentős részét (számlák, levelek 11 000 tétel), amelyet hamarosan szintén migrálás után közzéteszünk.

Kutatószolgálat keretében zömmel szakoktatásban és felsőoktatásban dolgozókat, gyűjtőket, tudományos vonalon működő kutatókat szolgáltunk ki, de számos alkalommal kértek egyéb ügyekben szaktanácsadást (filmügyek, kiadvány, reprodukció szolgáltatás). Gyűjteményeink elérhetősége miatt számos alkalommal külföldi, Európán túli kutatókat is kiszolgáltunk. (Zömmel felsőoktatás, tudományos életből és közgyűjtemények területéről érkező kutatókat!)

Látogatottság a 2017. év folyamán

Személyes használatok száma: **124**

Távhasználat (e-mail, telefon): **131**

A kutatók 213 kutatói óra alatt 2275 db dokumentumot használtak a könyvtár állományából.

b) Múzeumi könyvtár tevékenysége

Feldolgozás:

Teljes egészében feldolgoztuk a korábbi években begyűjtött, megvásárolt Jánoska Antal kártyákkal foglalkozó könyvgyűjteményét. (**606 kötet**).

Az idei évben a múzeum megvásárolta Antal B. Gábor (szakácskönyv és gasztronómiai) könyv hagyatékát. A gyűjtemény körüljárja a koktélok, italok világát. Ennek feldolgozását megkezdtük, ám a gyűjtemény nagysága miatt a végére még nem értünk. (összesen 1945 kötet, melyből eddig **1006** kötetet dolgoztunk fel.) Továbbá feldolgoztuk az ingyenesen átadott illetve a közgyűjtemények által csere, vagy ajándék által bekerült kiadványokat és könyveket. A leltározás mellett HUNTEKA rendszerünkbe is felvittük az anyagokat, zömmel a bevett anyagok tartalmi tárgyszavazása is megtörtént, így a honlapunkon elérhető könyvtári keresőben, tárgyszóra és a tartalomra is kereshet a kutató.

Gyapodás:

A könyvtári állomány gyarapodása főképp, ajándék és csere kiadványokkal történik.

Az idei évben megvásároltuk Antal B. Gábor hagyatékát, így 1945 db dokumentummal bővült az állományunk.

Folyamatosan részt veszünk az OSZK Mikes Kelemen programjában, amely által állományunkat értékes és hasznos dokumentumokkal tudjuk bővíteni és mindezekhez ingyenesen jutunk hozzá. Külföldi partnerektől is érkeztek csere és ajándékkönyvek.

II. Kiállítási tevékenység

A múzeum 2017 évben is számos időszak kiállítást tervezett házon belül és kívül muzeális és egyéb külső helyszínen. Tervünknek megfelelően időszaki kiállítások tekintetében új eddig be nem mutatott múzeumi gyűjteményi anyagok kerültek előtérbe és a tervezetthez képest több időszak tárlatot valósítottunk meg. A kiállítások illenek a korábbi stratégiai elképzelésünkbe a következő szempontok

szerint múzeumunk korábbi gyakorlatának megfelelően terveztük meg tárlatainkat (gyűjtőkkel való kapcsolattartás, Kultea galéria tárlatai, nagy volumenű szakmatörténeti utazó tárlataink, kiegészítő tematikus tárlataink, egyéb rendezvényekhez, évfordulókhöz jubileumokhoz köthető tárlataink voltak.) Hozzá kell tenni, hogy kiállításaink nagy száma és az egyre nagyobb számú vándorkiállítások megterhelik muzeológusaink munkáját. Az évek óta jelzett létszámhiány ebben az esetben is nagy terhet jelent, esetlegesen a gyűjteményi munkától vonja el a kollégák idejét. Ennek ellenére a vidéki múzeumok igényeit nem utasítjuk vissza, utazó és vándorkiállítások tekintetében.

Az év nagy kiállítását nyár közepén a múzeumok éjszakájára nyitottuk meg **Ez sör!** címmel, amely meghosszabbítva 2018 márciusáig látogatható nálunk, majd utazik a partner múzeumba először Kunszentmártonra. A tárlatot különféle kísérőrendezvényekkel és kamara kiállításokkal (fotó és söröskorsó gyűjtemény) valósítottuk meg. 2017 február végéig meghosszabbítottuk az MKVM 50 kiállítást, amelyeknek lezárásaként bemutattuk az MKVM 50 évkönyvet és a két állandó kiállításunk 2016 év végén megjelent katalógusát. A 2016 második felére tervezett: *Ügynök a bárpultban* című időszakos tárlatot, amely a szocialista kori vendéglátást és idegenforgalmat kívánja ismertetni, 2017 év közepén rendeztük meg. 2017 év végén pedig megkezdtük az IBUSZ történeti idegenforgalmi kiállítás előkészítését, amely 2018. márciusában nyílt meg. Áthúzódó tárlatként 2017 év végén megrendeztük az *Ínyesmester Magyar Elek* című gyűjteményes kiállítását.

- **A gyűjtőkkel való kapcsolattartás** jegyében: 2016 év végén nyílt meg Fűles (Tóth József) plakát-fotóművész múzeumban lévő reklámnaptárjaiból (Fűlesmester kalendáriumai 1966-2016) egy kiállítás. 2017 február közepén Orosz István grafikáiból és Pálffy István kockagyűjteményéből *Kockázatos Kockázatok* címmel egy kamaratárlat. Továbbá az év közepén a sörös kiállításához kapcsolódóan a sörcikk gyűjtőknek sorozati kamaratárlatokat rendeztünk. (fotóművészeti, sörcikkek: sörálatét, sörnyitó, sörösüveg, korsó, pohár stb.) különféle témákban. Gasztrofotó sorozatunkban *Gasztro Hemző* címmel nyílt gasztrofotó kiállítás. Év végén pedig *Termosz...hogyan kapjunk hideget meleget* címmel nyílt tárlat a Design hét keretében
- **Kultea galéria tárlatai:** A 2016 év végén nyílt meg az *Ismeretlen Girl* című vendéglátás-történeti elsősorban az éjszakai életéről szóló tárlatunkat a nagy sikerre való tekintettel május végéig meghosszabbítottuk meg. 2017 év elején Dámosi Géza grafikáiból nyitottunk tárlatot *Elesettek* címmel. 2017 áprilisában csatlakoztunk a fotóhónap rendezvénysorozatához és folytattuk korábbi, gasztrofotó tárlat sorozatunkat. Ezúttal Hemző Károly ételfotóiból készítettünk egy időszakos kiállítást *Gastro Hemző* címmel. A Kultea galériában további művészeti témájú rövid ideig bemutatandó tárlatok kivitelezését tervezzük.
- **Belföldi vándorkiállításaink:** Korábbi utazó,- vándor időszakos kiállításaink 2017 évben is az ország különböző területein vándoroltak, így a *Szépség és a reklám* több mint három helyszínen volt (Százhalombatta, Berettyóújfalú, Szentés), a *Dr. Oetker kiállítás* (helyszínei: Kaposvár, Nagyatád, Kunszentmárton, Csongrád továbbiakban Szentés, Dunaújváros, Kecskemét) a *Szódavíz* kultúrtörténeti kiállítás szintén több helyszínre tovább vándorolt. Ezek a tárlatok már előre le vannak foglalva 2018-2019-es évben is tovább vándorolnak. *A Szerzetesek asztalánál* Tihanyba ment itt rekord látogatószámot összesen 120 000 főt produkált. 2018-ban az Erdélyi múzeumokban lesz látogatható. Az *ismertelen Girl* című kiállítás 2017 évben továbbvándorolt Kecskemétre a Bozsó gyűjteménybe. A 2015-ben készült *Gulyáságyú és Rohamsisak* című kiállítás is elindult vidéki múzeumokba. 2017-ben Mosonmagyaróvárra, majd

2018-tól Sopron, Keszthely, Kaposvár városaiba látogat el. 2018-tól az *Ez sör* című tárlat is először hazánkban fog muzeális intézményekben vándorolni.

- **Külföldi kiállításaink:** A 2017 májusában Trieszt városából érkező fotókiállítás a partnerek miatt későbbre tolódott. 2018-tól a *Szerzetesek asztalánál* című kiállításunk utazik Erdélybe, több helyszínre. Sörös kiállításunk külföldre utaztatását későbbre tervezzük. A horvátországi Rijeka (Fiume) városával illetve annak múzeumaival viszont egy partnerség alakult ki, amely egy 2018-2019 évben megvalósítandó *Rigó Jancsi* kiállításban exponálódik, amelyhez számos program is kapcsolódik, annál is inkább mert 2020-ban Rijeka lesz Európa kulturális fővárosa.

a) *Látogatottság részletes tervszámai*

	2016. tény	2017. terv	2017. tény
Összes látogatószám	26 554 fő	26 000 fő	25343 fő
	múzped.: 9316 fő rendezvény: 10 094 fő utazó múzeum: 2530 fő	múzped.: 9000 rendezvény: 10 000 fő	múzped.: 8 890 rendezvény: 10254
ebből: teljes árat fizető látogató	1 733	1 800	3 115
kedvezményes árat fizető	2 965	3 000	3 782
ingyenes	5 425	5 000	5 705
<i>Összes látogatóból az elmaradott térségekkel kapcsolatos programokon résztvevők száma</i>	505	1 000	161
ebből diák látogatók	1 509	1 500	2 095
ebből külföldi látogatók (becsült százalék)	5%	5 %	8 %

c) *A múzeum 2017-ben 308 napon tartott nyitva*

d) *A látogatószám és a múzeumi szolgáltatások minőségének növekedését elősegítő új kezdeményezések, szolgáltatáscsomagok bemutatása, a látogatói elégedettség mérése*

Audioguide-ot vezettünk be kísérleti jelleggel az állandó kiállításban, egyelőre magyar nyelven. Érdekes módon a gyakorlat azonban az, hogy nem igénylik a látogatók még ingyen sem. Mindenesetre a lehetőséget továbbra is fent tartjuk. A guide-ot a látogatónkkal teszteltük, a későbbi hatékony működés elősegítésének érdekében. Terveztük az idegen nyelvű guide bevezetését is. A guide a két állandó kiállításunkra vonatkozik. Ezen kívül további múzeumpedagógiai programcsomag fejlesztése és egyes játék és foglalkozáskínálat tesztelése is zajlott 2017-ben. A jegyárbevételünk emelkedő tendenciát mutat. De megfigyelhető, hogy így is nagyobb számú a kedvezményes, vagy az ingyenes látogatók száma. 2017 évben kiveztük a fotójegyet, fotózni a műtárgyvédelmi és szerzői

követelmények betartásával a múzeumban ingyenesen, vaku nélkül lehet. Ennek a lehetőségnek a látogatók nagyon örültek, sőt múzeumi marketing értéke is van, hiszen közösségi oldalakon a múzeummal kapcsolatos megosztások száma jelentősen nőtt. Egyes rendezvények, kiállítások alkalmával bevezettük az olcsó, megfizethető 200 forintos támogatói jegyet is. Főként ingyenes jegyek helyett.

	2016. tény	2017. terv	2017. tény
Jegyár-bevétel	5 393 080 Ft	5 000 000 Ft	5 720 000 Ft

*e) A muzeális intézmények látogatóit megillető kedvezményekről szóló 194/2000. (XI.24.) Korm. rendelet 2. § (2) bekezdésében foglaltak alapján nyújtandó kedvezmények a muzeális intézmény által meghatározott napjai, **havi bontásban.***

Minden hónap harmadik vasárnapja: január 22., február 19., március 19., április 16., május 21., június 18., július 16., augusztus 20., szeptember 17., október 15., november 29., december 17.

f) Múzeumi bolt, büfé, kávézó üzemeltetése

A múzeum recepcióján működő elsősorban kiadványainkat és ajándéktárgyakat forgalmazó boltunk a látogatószám növekedésével működtethető gazdaságosabban. 2016-tól az eladott termékek száma és választéka növekedett így a bevételünk is növekedő tendenciát mutat. 2017-ben is kerültek új termékek bevezetésre. De ez a látogatószám arányának függvényében változik. Ennek megtartása és fejlesztése a következő években is célunk. Időszaki kiállításaink (pl: sörös kiállítás) alkalmával a témához kapcsolódó ajándéktárgyakat (elsősorban képeslapokat, hűtőmágnest, sörös kiadványokat, könyveket (jelenleg szerkesztés alatt lévő katalógust) vezettünk be. Jubileumi programunk részeként megújuló ajándéktárgyak kerültek 2016-ban múzeumi boltunk kínálatába és végre meg tudtuk jelentetni a két állandó kiállításunk vezetőjét és az MKVM 50 évkönyvet is, amire nagy a kereslet. Idegen nyelven is megjelentek a kötetek 2017 elején. Vendéglátással foglalkozó egységet még nem tudunk nyitni, mert a látogatói létszám és a hely félreeső jellege miatt a potenciális vállalkozók nem tartják rentábilisnak a bérletet. Ez ügyben 2017-ben is folytak a tárgyalások főleg a bérbeadott hasznosításról illetve gondolkodunk az esetleges megvalósításról. A leendő helyszínt továbbfejlesztettük, illetve előkészítettük: korszerű világítás és beépített szellőző, tűzvédelmi megoldások megvalósításával. A ruhatár fejlesztésére 2017 év elején megkezdtük. A ruhatár fejlesztését (zárható látogatói szekrények, múzeumpedagógiai ruhák, eszközök tárolóinak elhelyezését megcélözva) 2016 év végén megkezdtük, és vendéglátóterünk kiszolgáló részének javítását (tároló polcok és világítótestek) felszerelésével. A munkákat 2017 évben befejeztük, folytattuk. A múzeumpedagógiai szobában is e célból szekrényeket helyeztünk el.

- *Az intézményi terek bérbeadásának bevételei*

Az ilyen jellegű bevételeink a múzeum jelenlegi helyszínen megcsappantak, mert nem szívesen rendeznek eseményeket a belvároson kívül, és sajnos a tereink is csak korlátozott létszám befogadására alkalmasak. (Ezek fejlesztése folyamatban van, de csak a szűkös anyagi lehetőségekhez mért mértékben és tempóban.) Az utóbbi években ennek ellenére a különböző tereinkbe történt bérbeadás, egyéb rendezvények (esküvői helyszín, konferencia, előadások egyéb bérelt rendezvény, közgyűlések stb.

száma növekedett.) Kiemelhető, hogy nálunk tartották az önkéntesek szervezetei a nagyrendezvényüket illetve a Sörszövetség 25 éves évfordulójára tartott gála és jubileumi rendezvény is nálunk volt. Jellemzően szerencsére egyre több gyűjtőkörünkhöz kapcsolódó szakmai szervezet kér és kap helyet rendezvényhelyszínként múzeumunkban. Reméljük 2018-ban is folytatódik ez a tendencia.

Továbbra is ajánljuk bérbeadásra tereinket a témakörünket érintő szakmai események megtartására. Korábban is több sajtótájékoztatót, bemutatót és külsős rendezvényt is tartottunk. Igény szerint, szakterületeinket is érintő külsős programokat, rendezvényeket továbbra is befogadunk. 2016-ban először sikeresen vállaltuk múzeumi látogatással egybekötött esküvői agapék és fogadások megtartását is, amelyre 2017 évben is volt igény. Bevételeink volt még a múzeum mögött lévő parkoló bérbeadásából. Bevételeink növelését prioritásnak tartjuk.

2016. tény	2017. terv	2017. tény
4 293 000 Ft	2 000 000 Ft	3 500 000 Ft

- *A múzeumi bolt, kávézó, egyéb szolgáltatást végző (amennyiben intézményi üzemeltetésű) bevétele*

2016. tény	2017. terv	2017. tény
1 856 820 Ft	1 500 000 Ft	2 534 000 Ft

- *Az akadálymentesítés kérdéskörében 2017. évi beavatkozások szöveges bemutatása, ezek illeszkedése az intézmény akadálymentesítési stratégiájához. A fogyatékkal élők fogadása érdekében végzett tárgyévi konkrét intézkedések.*

A földszinten lévő összes kiállításunk, beleértve néhány időszakos teret, színháztermet és Dobos termet akadálymentes, illetve több helyről is megközelíthető. A földszinti kiállítóterek teljes egészében akadálymentesítettek. A földszinten egy mozgássérült mosdó található, melyben pelenkázó is megtalálható. Látogatóbarát kezdeményezésként múzeumunk szükség esetén rendelkezik egy mozgássérültek vagy idős látogatók fogadására alkalmas és használható kerekesszékekkel is.

Jelenleg az emeleti kiállítóter nem akadálymentes. 2016 évben a feljárati lépcsők biztonsági csúszásgátlóval történő szalagozását megvalósítottuk. A csúszás- vagy botlásveszélyes helyet szabványos jellel láttuk el. A lift megépítéséről a források szűkössége miatt le kellett mondanunk. Továbbra is tervezzük a feljárhatóság megoldását, más költséghatékonyabb módon. Erre azonban egyelőre nem rendelkeznek források.

A kutatószolgálatot azonban ez a korlátozás nem érinti, azt lenti tereinkben is el tudjuk látni. A látás- és hallássérültek ellátására csak részben vagyunk felkészülve. Az állandó kiállításunkhoz kapcsolódóan elkészült a magyar nyelvű audio-guide, amelyekkel a látássérülteknek is élvezhetőbb élményt tudunk nyújtani. Ennek ellenére a múzeumpedagógusok felkészülve, gyakorlattal is rendelkezve a fogyatékkal élőknek (látás és hallássérülteknek is) tárlatvezetéseket, múzeumi órákat és múzeumpedagógiai foglalkozásokat tartottak és tartanak igény szerint, vannak rendszeresen visszatérő csoportjaink is.

Gyűjtemények gyarapítása és nyilvántartása

1. Gyarapodás

Könyvtári állomány:

- A könyvtári állomány gyarapodása főképp, ajándék és csere kevés esetben vásárolt, átadott kiadványokkal történik.
- Az idei évben megvásároltuk Antal B. Gábor hagyatékát, így 1945 db dokumentummal bővült az állományunk.
- Folyamatosan részt veszünk az OSZK Mikes Kelemen programjában, amely által állományunkat értékes és hasznos dokumentumokkal tudjuk bővíteni és mindezekhez ingyenesen jutunk hozzá.

Gyarapodás számokban kifejezve¹:

- Az év folyamán feltárt dokumentumok száma (cikk, könyv, javított rekord) összesen: 2928 rekord
  - Ebből az év folyamán feltárt cikkek száma: 132 db
  - Tárgyévi szakleltárkönyve vételek száma
    - Kereskedelem: 816 kötet
    - Vendéglátás: 1107 kötet

Műtárgyállomány:

A feldolgozandó egyéb műtárgyállomány nagysága	13 000 3 000	15 000 8 000	50 000 9 497
- összesen (db)			
- tárgyévben (db)			
A tárgyévben ajándékozással bekerült tárgyak száma (db)	6 000	6 000	5 500
A tárgyévben adásvétellel bekerült tárgyak száma (db)	8 % 541	5 % 500	kereskedelmi gyűjtemény: 861 db vendéglátóipari gyűjtemény: 3 136 db Össz: 3 997
A tárgyévben egyéb, a fentiekén kívüli gyűjteménygyarapodással bekerült tárgyak száma (db)	5% kb. 500 tárgy	5 % 500	5% kb. 500 tárgy

¹ A részszámok összeadásával eltérő számot kapunk, mint a 2928 rekord. Ennek oka, hogy Antal B Gábor hagyatékáról a Hunteka integrált könyvtári rendszerben rövid leírást készítettünk, a szakleltárkönyvbe pedig a rövid leírások bővítésével egy ütemben kerül.

Hozzáférés

Az intézmény 2017. évi digitalizálási tervének szöveges bemutatása, illeszkedése az intézmény középtávú digitalizálási stratégiájához

A 2017. év legfontosabb digitalizálással kapcsolatos feladata az intézményi digitális stratégia elkészítése volt, melyet megírtunk az elmúlt évek tapasztalatai és gyakorlata alapján. A tavalyi évre kitűzött célokat teljesíteni tudtuk annak köszönhetően, hogy az intézménynek volt anyagi kerete arra, hogy tömeges digitalizálást és adatmigrálást megrendeljen. Stratégiánk legfontosabb irányvonala a tömeges digitalizálás, mivel a szakmai munkatársak nem tudnak olyan releváns mennyiségű digitális tartalmat előállítani, melyek ugrásszerű növekedést okoznának a digitalizált állományban. Ezért tömeges digitalizálást végző cégekkel működünk együtt, illetve igyekszünk minden plusz emberi erőforrást a digitalizálásban is hasznosítani (önkéntesek, gyakornokok, közfoglalkoztatottak). Stratégiánk középtávú célja, hogy mind a régebben, mind az újonnan, akár tömegesen, akár egyesével, kézi rögzítés útján digitalizált műtárgyak a múzeumunkban használt Múzeum Digitárban váljanak elérhetővé, mely aztán változatos további felhasználást biztosít. Ezen az alapon folytak a digitalizálási munkák az elmúlt pár évben és ezt kívántuk folytatni a tavalyi évben is.

Stratégiánk egyik rizikófaktora a Múzeum Digitárba átemelt rekordok ellenőrzése és adatgazdagítása. Ezt a feladatot kellő minőségben csak a muzeológus vagy egyéb szakmailag képzett személyek tudják ellátni. Stratégiánk célja nem csak a mennyiségi, hanem a minőségi rekordok létrehozatala is, támogatva ezzel többek között a DOS-t is. Tehát mindenképpen plusz szakmai emberi erőforrások bevonására lesz szükségünk stratégiánk megvalósításához, melyre jelen viszonyok között nincs anyagi keretünk. Ettől függetlenül folyt 2017-ben is a digitalizált rekordok minőségi ellenőrzése, kb. 2000 tételt sikerült gazdagítani és publikussá tenni a rendszerben.

A 2017. évben kézi rögzítés útján 315 rekord került a rendszerbe. Az előző évekhez képesti minimálisabb bevétel oka az emberi erőforrás hiánya. Se gyakornokokat, sem önkénteseket nem tudtunk erre a feladatra rendszeresebben alkalmazni.

Önkénteseink segítségével több gyűjteményi egység került digitalizálásra, melyek még nem kerültek rögzítésre a rendszerben. A kereskedelmi dokumentációs gyűjtemény mintegy 3000 műtárgyról készült digitális másolat, melyeket egyelőre a múzeum szerverén tárolunk.

Tavaly év végén folytattuk a betervezett tömeges digitalizálási munkákat is. Az Arcanum Adatbázis Kft. mintegy 5000 plakátot és falragaszt digitalizált, valamint 10.800 céges számlát és levelet. Ezen rekordok ellenőrzése és javítása jelenleg folyik. Hamarosan elérhetővé válnak a Hungaricana portálon. Célunk természetesen, hogy ezek a Múzeum Digitárban is publikálásra kerüljenek.

A MaNDA közfoglalkoztatási programjában a tavalyi évben is részt vettünk a terveknek megfelelően. A kereskedelmi fotótár befejeztével a vendéglátóipari fotók digitalizálását végezték a munkatársak, 6500 fotónk került fel a portálra tavaly.

A tavalyi évre terveztük a MaNDA portálon publikált fotók migrálásának folytatását is a Múzeum Digitárba. Mintegy 16.000 képünk érhető el a Hungaricanan, melyek még nem szerepelnek a Digitárban, 11.000 képet már a 2015. évben sikerült átmigrálni. Ezek migrálását tavaly év végén indítottuk el, a munka folyamatban van.

2017-re terveztük az Arcanum által digitalizált, és a Hungaricana oldalon elérhető leírókartonjaink migrálását is a Digitárba, a 7500 adattári tétellel együtt. Ezek migrációja nem teljesült. A leírókartonok migrálását áttettük 2018-ra, az adattári anyagot pedig egyelőre nem tesszük közzé, csak helyben kutatásra lesz elérhető.

	2016. tény	2017. terv	2017. tény
A tárgyévben digitalizált kulturális javak száma (tétel/db), a digitalizált kulturális javak száma összesen (tétel/db) és aránya a teljes műtárgyállományhoz	11 503 műtárgy összes: 36 656 (8,6 %)	15 000 műtárgy (3,5%), 140 000 (33%) egyéb digitális tartalom	25 615 műtárgy (6%), összes: 85.054 (20%)

képest (%)			
Adatbázisban kereshető kulturális javak száma (db) és aránya a teljes műtárgyállományhoz képest (%)	36.656 (8,6%)	85.000 (20%)	57.439 (13,5%)
Az adatbázis használóinak száma, a használatok száma	Nem mérhető	Nem mérhető	Nem mérhető
Honlapon hozzáférhető tárgyak száma (db) és aránya a teljes műtárgyállományhoz képest (%)	10.866 (2,5%)	az új honlap elkészülte esetén: 132.522 (31%)	az új honlap elkészülte esetén: 57.439 (13,5%)
Nemzetközi adatbázisban kereshető tárgyak száma (db) és aránya a teljes műtárgyállományhoz képest (%)	3600 (0,8%)	3600 (0,8%)	3600 (0,8%)

III. Tudományos kutatás

a) A 2017. évi tudományos munka fő irányának bemutatása, illeszkedése az intézmény tudományos stratégiájához (célok, feladatok, eredmények).

A 2017 év legfontosabb feladatnak tekintjük a múzeumban lévő állandó kiállításaink propagálása mellett az időszaki kiállítások megvalósítását azok tudományos előkészületeit. Főként az év közepén megnyílt *Ez Sör!* kiállításra koncentrálni, amelyen három belső és külső szakértő is dolgozott. A múzeum 1982-ben adta ki utoljára évkönyvét. Az **évkönyv** szerkesztési munkálatait 2016-ban megkezdtük és kerestünk hozzá pályázati forrást is. Az NKA pályázatán erre forrást nyerve, **2017 év elején februárban megtudtuk jelentetni**, a múzeum történetével és a legújabb tudományos kutatásaink eredményeivel bővelkedő évkönyvünket. Célunk volt továbbra is, hogy minimum a legnépszerűbb időszaki kiállításainkhoz tudjunk szakmai kiadványokat kiadni, ezért a *Szerzetesek asztalánál* című népszerű kiállítás anyagából kiadványt adtunk ki külön magyar és angol nyelven saját és egyházi támogatás révén. A könyv 2017 év közepén jelent meg. Továbbá terveztük, hogy a jelenleg időszaki kiállításoként az országban vándorló *Szépség és a reklám* című kiállítás anyagából is egy népszerű kiadványt adjunk ki, ehhez keressük a forrást. Hasonlóan az *Ez sör!* című kiállításhoz terveztük vezetőt, amelyre az NKA Könyvkiadás kollégiumánál pályáztunk, és erre 600 e Ft támogatást nyertünk. A könyv 2018 évben jelenik meg. A 2017-es év további kutatási és gyűjtő feladata volt a 2018 évi időszaki kiállítások előkészítése is. Kutatások és célgyűjtés, interjúkészítés zajlott a 2018. márciusában megvalósítandó IBUSZ kiállításához.

A kereskedelem vendéglátás és idegenforgalom témában való kutatást továbbá elősegíti a diákok és önkéntesek közreműködésével, zajló digitális történetmesélés (Digital storytelling) keretén belül készítették interjú készítése. Illetve youtube csatornánk beindításával, néhány filmet készítették a diákok.

A kortárs történeti tudásunk bővítését 2016-ban is folytattuk elsősorban a *Kortárs cukrászok* ismeretterjesztő előadások sorozatunkat, amelyeket adattárunk számára rögzítettünk és később tudományosan feldolgozunk. Hasonlóképpen *Sör szalon* és *Szinbád szalon* keretén belül ismeretterjesztő és tudományos előadásokat tartottunk, a Szerdai szalon keretén belül számos témánkat érintő könyvbemutató volt 2017 évben de egy-egy személyre megemlékezve (pl: Rákóczi János, Rothschild Klára) vetítéssel is egybekötött emlékestek és beszélgetések is voltak.

A szakmai tudományos működésünkhöz hozzájárul az is, hogy **több egyetemmel, vagy szakirányú továbbképzést szervezőkkel vettük fel idén is kapcsolatot** szakoktatás, szakmai továbbképzés céljából. Az elmúlt években ezek a kapcsolatok létrejöttek, és folyamatos a közös együttműködés. Munkatársaink

óraadóként vagy előadóként vettek 2016-ban is részt az oktatásban. 2017 év elején a Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteménykezelői és restaurátor tanfolyamán résztvevők számára is tartottunk múzeumi gyakorlati órákat. Sőt a gyakorlatra műtárgyakat is adtunk, amellyel a múzeumban hiányzó papírrestauratori munkát igyekeztek pótolni. Gyakorlati terepmunkák megvalósítására intézményünk továbbra is nyitott az ilyen kezdeményezésekben. 2017-ben is a szemeszterek szerint több más egyetem, felsőoktatási intézmény szakirányú művészettörténész, néprajzos, történész, gazdasági és vendéglátipari stb képzésben részt vevő hallgatónak tartottunk múzeumi gyakorlati órákat (idegen nyelven is), elsősorban gyűjteményi, múzeumi és kiállításokhoz kapcsolódó vagy szakmai tematikában. Gyakornokainkat kiállítás rendezési és előkészítési munkákba is szívesen bevezetjük.

Számos múzeumnak is adtunk szaktanácsot kiállítás, időszaki kiállítás tekintetében a kölcsönzések száma is nagy volt 2017 évben is, amely adminisztrációs terhet jelent munkatársainknak. Ezzel kapcsolatban szemle és ellenőrzési feladataink is voltak (a kölcsönzések revíziója folyamatos!)

A tudományos előkészítő munkák eredményeként idén is szerveztünk tudományos konferenciát, digitalizálás tekintetében a *Múzeum Digitárral és az Arcanum céggel* együtt workshopot tartottunk. Év végén *Gazdasági körkép* címmel dr. Varga István közgazdászra emlékezve szakmatörténeti konferenciát tartottunk, kereskedelmi ipari cégek előadásainak bevonásával. A Pulszky Társasággal együttműködve is tartottunk szakmai előadásokat, prezentációkat, zömmel az ő rendezvényeinken kollégákkal múzeumunkat képviselve. A Pulszky FIAT Ifjúsági Tagozat „székhelyének” és szakmai találkozóhelyének intézményünk ad otthont. Idén először vettünk részt a Budapest Főváros Levéltárával közösen a *Kutatók éjszakája* elnevezésű programban is. Befogadó intézményként szakterületünket érintve 2017 évben *Kezünkben a jövő az ökológiai élelmiszerek szerepe a társadalmi étkeztetésben* címmel szakmai konferenciát és szakmai napot tartottunk. A nagy sikerre való tekintettel valószínűleg 2018 év végéig folytatni tudjuk a (HM-HIM) Hadtörténeti Múzeummal közösen megrendezendő első világháborús kétnapos konferencia sorozatunkat, amelynek eredménye az volt, hogy a Centenáriumi Emlékbizottsághoz sikeresen pályázva a 2015-ös év sikeres konferencia előadásait egy tanulmánykötetben publikálni tudtuk. 2017 év végén megrendeztük két napos konferenciánkat *Háborús Hétköznapiak II.* címmel. A korábbi előadások illetve az itt elhangzott előadások konferenciakötetben való megjelenítésére pályázatot adtunk be a Centenáriumi Emlékbizottsághoz. Sajnos a pályázati eredmény már több mint fél éve csúszik, ezért nem tudtuk publikálni a készre szerkesztett konferenciakötetet 2017 decemberében.

Továbbra is célunk hogy a következő években is **több tudományos vagy szakmai szervezet ellátogasson a múzeumunkba, amelynek köszönhetően a további szakmai együttműködés lehet az eredmény különböző kutatási témákban**

2017-ben is fontosnak tartottuk, hogy munkatársaink, a múzeumi szakmai munkáik mellett külső helyeken is tudományos vagy ismeretterjesztő előadásokkal vigyék a múzeum hírnevét. Az ilyen kezdeményezéseket továbbra is támogatjuk. 2017-ben is külön felsorolás nélkül több hazai, országos szakmai tudományos (és műtárgyvédelmi, digitalizálási, szerzői jogi) konferencián vagy szakmai napon, továbbképzésen vettek részt (nem csak tudományok területet érintő) kollégáink előadóként, szervezőként vagy résztvevőként.

Nemzetközi kapcsolataink terén a horvátországi Rijeka város múzeumaival új szakmai kapcsolatépítés zajlik. A múzeum vezetői meglátogatták intézményünket, a tárgyalások során kiállítási kölcsönzésről szakmai partneri viszonyról későbbi könyvbemutatóról és szakmai programok megvalósításáról tárgyaltunk, valamint nemzetközi elsősorban EU-s pályázati partnerként való együttműködésről tárgyaltunk. Ezek megvalósulása 2018-2020 közötti időszakra tehető.

Múzeumpedagógusunk 2017 évben nemzetközi kapcsolatépítés és szakmai továbbképzése miatt részt vett Londonban egy nemzetközi konferencián.

kutatási idő eltöltése eredményesnek mondhatóak. A múzeum munkatársai 2017 évben is számos előadást tartottak különböző helyszíneken, rendezvényeken vagy konferenciákon, amelynek előkészületeihez igényelhetek kutatónapot.) Az egyéb múzeumi ügyekben való kiküldetés nem megy a kutatónap rovására.

Az engedélyezés szempontja 2013 óta változatlan: kiállítás, tudományos előadás vagy kiadvány megjelenítésére, országos gyűjtésre illetve vidéki kutatása ad az igazgató kutatási engedélyt. Ennek

eredményét és megvalósulását (tudományos eredménnyel cikk, kiállítás, előadás stb.) az igazgató, igazgatóhelyettes ellenőrzi. A kutatónapot engedélyezési belső formanyomtatványon lehet

b) A jelenleg raktáron lévő saját múzeumi kiadványok száma, jellege, értékesítésükből befolyó bevétel

Kiadott kiadványaink jellegét tekintve (könyv, kiállítás vezető, plakát, ajándéktárgy): 48 féle
Raktáron lévő könyvek és kiadványaink, ajándéktárgyaink, képeslapjaink: 31 288 db

2017 évi tervezett bevétel: **1 200 000 Ft**

2017 évi bevétel: **1 392 975 Ft**

Bizományosi könyvekből tervezett 2017 évi bevétel: **600 000 Ft**

Bizományosi könyvekből bevétel tény 2017 évi: **580 150 Ft**

c) A remittenda kezelésére és a raktározás kérdéseire vonatkozó tárgyévi intézkedési terv

A múzeum kiadványainak raktározása megoldott, a múzeum földszinti recepció-raktár terében kialakított új szekrény sorokban és egy külön raktárhelyiségben őrizzük a kiadványainkat. A 2017-ben kialakítandó ruhatár felső részén lévő szekrények is alkalmasak további tárolásra, illetve könyvtárunkban helyeztük el a kiadványokat. 2014 évben a recepciókat, pénztárunkat és múzeumi boltunkat áthelyeztük, közvetlenül a bejárati előtérbe, ahol a látogatók ki és bejárásakor közvetlenül megvásárolhatják kiadványainkat, termékeinket. Ezzel kis mértékben a forgalom növelésére számítottunk. A recepció fölé a kiadványok bővebb elhelyezése végett újabb polcokat szereltünk, a kint lévő kínálatunkat bővítve. Illetve egy képeslapállványunk is kikerült. A múzeum honlapján megtekinthetőek (online adatbázisban, olvasható változatban is) a kiadványaink. 2016 évben megkezdtük a honlapunkra az összes nálunk kapható kiadvány kihelyezését. A két új állandó kiállítás növelte látogatószámot, ezért 2015 évtől a kiadványok eladásának növelését tudtuk elérni. A kínálat folyamatosan bővül a régebbi kiadványok fogyóban vannak, bár néhányra lenne újabb igény, de források hiánya miatt nem tudjuk újra kiadni korábbi katalógusainkat. A recepción működő bolt, polcsorainak lehetősége korlátozott, ezért az újabb kiadványok elhelyezése korlátozott.

2017 évben a múzeumi szakmai rendezvények mellett több külsős kiállításon, szakmai expón jelentünk meg, ahol kiadványainkat forgalmazzuk és ebből is bevételt és a remittenda fogyását reméltük. Utazó vándor kiállításaink katalógusait az utazó állomásokon zömmel múzeumi helyszíneken bizományosi szerződés keretében zömmel kis példányszámban de el tudjuk adni.

Kibocsájtott termékeinket a múzeum boltjában illetve meghatározott bizományos helyeken, külső üzletekben, könyvesboltokban, szerződött partnereink is árusítjuk. Hasonlóképpen mi is befogadunk témakörünket illető bizományos kiadványokat, és termékeket erre az elmúlt években az időszaki kiállítások esetében volt példa így termékportfóliónkat növeltük. Egyes kiállításokhoz, már nem csak könyvet, hanem ajándéktárgyakat és saját képeslap sorozatot is bevezettünk egy partner kiadó bevonásával. Továbbra is kezdeményezünk új kereskedelmi kapcsolatok felvételét, de csak olyan partnerekkel tudunk érdemben foglalkozni, akik nem a remittenda állomány olcsó felvásárlására, majd továbbértékesítésére törekednek. 2015 év végétől új helyszínen, Óbudán az Esernyős Óbudai Turisztikai és Információs Pontban is nagy sikerrel árulják kiadványainkat. A múzeumban árusítandó könyvek, vezetők száma nőtt, 2017-es évben tudományos kiadványokkal (komplett csomagokkal pl: vezető és könyv) növeltük a múzeumi bolt kínálatát (állandó kiállítás vezetői és évkönyv), amely a látogatók számára gazdagabb kínálatot jelent. Az eladott könyvek és bevételek aránya szerencsére növekvő tendenciát mutat. Ez talán látogatószám növekedésével illetve némileg állandósult arányával hozható összefüggésbe. A raktáron lévő állomány az újonnan kiadott vagy érkezett eladandó kiadványok állományával növekedhet.

IV. Műtárgyvéddelem

a) Megelőző műtárgyvéddelemmel kapcsolatos 2017. évi feladatok teljesülése

A régi elhasznált műtárgy dobozok cseréinek tevékenységet a korábban vásárolt savmentes dobozok alapján folytattuk 2017 évben is. 2017 év elején vásároltunk mintegy 150-150 A3 / A4-es semleges kémhatású tároló dobozt. De további dobozok és savmentes zacskók vásárlása szükséges. 2017 év végén további 300 darab dobozt szereztünk be. Immár a külső raktárunk műtárgyaihoz is jutottak dobozok. Továbbá raktáraink és textiljeink csomagolására agrofátyolfóliát vásároltunk és tervezünk vásárolni 2018-ban is. Fényvédő fóliát is beszereztünk zömmel az időszaki kiállításokra kikerülő műtárgyak fényvédelme érdekében. Igény szerint vásárolunk savmentes zacskókat, csomagolóanyagot, amellyel a dobozokon belüli műtárgyakat csomagoljuk be.

Megkezdjük külső raktárunk rendezési munkálatainak felmérését, 2017 évben raktárrendezést is tartottunk a Tétényi úti raktárunkban, gépek és bútorok kerülte új helyre és becsomagolásra. Elsősorban a külső raktárunkban lévő állományaink dobozainak cseréit is folyamatosan végezzük, amennyiben lehetőségünk engedi. A múzeum épületében a vendéglátóipari tárgyi és dokumentációs valamint a könyvtári gyűjteményben voltak és lesznek még dobozcserék. Az új állományunkat is már ilyen dobozokba helyezjük.

A plakáttár rendezése zajlik, a négy új fém plakátszekrény berendezésével, 2017 év végén a zsúfoltság enyhítése érdekében további 4-4 polcos szekrényt vásároltunk.

Állandó kiállításaink párasítói részére vízlágyító eszközt szereztünk be korábban ezt folyamatosan karban tartunk a folyamatos műtárgykörnyezeti mérés is itt biztosított. A teremőrök 2017 év elejétől napi 3 x mérik a műtárgykörnyezetet az állandó kiállításokban.

Szükséges lenne továbbá raktárainkban további műtárgyvédelmi és épület állagvédelmi fejlesztéseket foganatosítani. A Tétényi úti raktár műtárgyvédelmi fejlesztése évek óta megoldatlan az ott lévő műtárgykörnyezet súlyosan veszélyezteti a műtárgyak állapotát, amelyet a 2017 évi szakfelügyelői jelentés is megállapított.

A Múzeumi Állományvédelmi Bizottság továbbképzésein részt veszünk, a tőlük kapott támogatás révén 2016-ban egy levegőszűrő berendezést kaptunk, amelyet az időszaki kiállítóterben helyeztünk el 2017 évben is, ezt folyamatosan használjuk. Restaurátorműhelyünket pedig 2016 év végén egy homokfűvő berendezéssel szereltük fel, amelyet 2017-től a tömeges tárgyrestaurálást segíti elő.

V. Pályázati tevékenység

a) Pályázati projektek bemutatása

Hazai pályázatok megnevezése	Pályázott összeg	Elnyert támogatás	Felelős
Ez sör! című kiállítás vezető, tudományos ismeretterjesztő kötetre NKA könyvkiadás kollégiuma	2 500 000	600 000	Kulich Julianna
Zsidó kereskedők és vendéglátósok 1867-1914 kiállítás és programok 2018 évre MAZSÖK	5 000 000	5 000 000	Kulich Julianna
néhai Bognár József mérleggyűjteményére műtárgyvásárlás NKA Közgyűjtemények kollégiuma	1 000 000	500 000	Török Róbert

KKETTK – Háborús hétköznapok konferenciakötet II. HM-HIM-el közösen	1 000 000	még nincs eredmény	Török Róbert
KKETTK – Fürdőélet a Nagy Háborúban kiállítás	2 500 0000	még nincs eredmény	Török Róbert
Könyvek restaurálására NKA Közgyűjtemények kollégiuma	897 000	470 000	Török Róbert, Dosztály Bianka
MKVM 50 születésnap rendezvény, időszaki kiállítás két állandó kiállítás katalógusa NKA Miniszteri (2016-ról áthúzódó)	3 500 0000	3 500 000	Török Róbert

VI. Kommunikációs tevékenység, arculattervezés

Az intézmény 2017. évi kommunikációs stratégiájának teljesülése.

2017 decemberben a honlap fejlesztése kapcsán ismét felvettük a kapcsolatot több fejlesztővel, a szükséges tárgyalások, az igény szerinti specifikációk meghatározása után sikerült kiválasztani a megfelelő céget. Az érdemi munka és a fejlesztés 2018 első negyedévében esedékes.

Az Ez sör! A sernevelőtől a sörgyárig kiállításához kapcsolódó kommunikációs kampány kiemelt fontosságú feladat volt. Tapasztalataink alapján a metró aluljárókban elhelyezett city light plakátokon történő meghirdetés a leghatékonyabb a fizetett hirdetések közül, ezért két egy hónapos kampányt is beépítettünk a kiállítás tervezésekor. Szintén a kiállítás kapcsán elindítottuk régóta tervezett múzeumi blogunkat, ezen kívül 2017-ben elindult Instagram oldalunk is.

- *Az új média eszközeinek alkalmazása*

A múzeumi Facebook oldal követőinek száma elérte a 3.800-at, melynek segítségével aktuális kiállításainkat, programjainkat, múzeumpedagógiai foglalkozásainkat és híreinket osztottuk meg. A közösségi oldal továbbra is segítségünkre volt a múzeumi célgyűjtésekkel kapcsolatban is (IBUSZ kiállítás).

A tavalyi évben elindult a múzeum saját Youtube-csatornája, emberi erőforrás és kapacitás hiányában egyelőre nem tudott frissülni, ezen a következő évben szeretnénk javítani.

2017-ben elindult a múzeum saját blogja, egyelőre külső blogmotor (blog.hu) bevonásával, a jövő évben az új honlap fejlesztésekor ezt szeretnénk integrálni az új oldalba, amely a keresőoptimalizálás kapcsán is segítségünkre lehet majd. A blogot az *Ez sör!* kiállításához kapcsolódóan indítottuk, de azóta más témájú posztokkal is frissült. A hatékonyság növelése érdekében a következő évben a muzeológus kollégáktól nagyobb aktivitás szükséges a posztok frissítéséhez.

Szintén elindult a múzeum Instagram oldala is, melynek rövid idő alatt közel 250 követője lett, számuk napról-napra növekszik. Instagram oldalunkon elsősorban kiállításinkat promotáljuk, bepillantást nyújtunk a háttér munka érdekességeibe, életképeket közlünk, emellett alkalmanként programjainkat is népszerűsítjük az oldalon.

A múzeum online jelenlétét a heti szinten közel 2700 feliratkozónak kiküldött hírleveleink továbbra is erősítették.

Kiállításaink és programjaink népszerűsítését továbbra is biztosítottuk az ingyenes hírportálokon és programajánló oldalakon történő megjelenésekkel. Ezek mellett állandó és időszakos kiállításainkban is fontos szerepet kaptak azok az új digitális eszközök (pl. érintőképernyős eszközök), melyek segítségével még több érdekességgel, kiegészítő információval tudtuk ellátni a látogatókat.

- *Arculatépítés lépései*

A múzeum meglévő arculati elemeit (pl. logó, színhasználat, Kultea) vittük tovább 2017-ben is. A múzeum épületén belül elhelyezett informáló táblák és piktogramokat egységesítése erőforrás hiányában elmaradt, ezt 2018-ban tervezzük megvalósítani.

- *A honlap fejlesztése érdekében tett lépések*

A honlap fejlesztése érdekében az év utolsó felében a szükséges lépéseket megtettük, a fejlesztő cég kiválasztásra került, a megvalósítás 2018 első negyedévében esedékes.

- *A külső kapcsolati háló fejlesztése érdekében tett lépések*

A kommunikációs feladatok során továbbra is kihasználtuk az ingyenes lehetőségeket. Sajtókapcsolataink és sajtómegjelenéseink számát tovább növeltük. A hagyományos médiumok (helyi sajtóorgánumok, országos televízió- és rádiócsatornák), az online hírportálok és programajánló oldalak mellett közösségi felületeinken (honlap, Facebook, Instagram, múzeumi blog) is intenzív jelenléteket biztosítottunk. Továbbra is jó kapcsolatot ápolunk a múzeumunkhoz kötődő szakmai szervezetekkel vendéglátóipari és kereskedelmi valamint idegenforgalmi vonalon. Ez közös rendezvényeken és nagy kiállításokon való szereplést jelentett (pl: OMÉK, Szakma Sztárja, Dohányexpo, Fagyikiállítás stb.)

Ezek mellett saját forrásból gyártott szórólapok, ill. tájékoztató- és programfüzetek segítségével is biztosítottuk külső kapcsolati hálónkat.

	2016. tény	2017. terv	2017. tény
TV megjelenés (fizetett hirdetések nélkül)	57	60	57
Rádió megjelenés (fizetett hirdetések nélkül)	76	75	80
Írott sajtó megjelenés (fizetett hirdetések nélkül)	139	140	147
E-sajtó	6 879	6 800	7 100
Fizetett hirdetések száma (médiumtól függetlenül, becült érték)	12	10	10

Szervezeti kérdések

1. 2017. évi szervezeti átalakítások, személyi változások

Intézményi létszámadatok

	2016. tény	2017. terv	2017. tény
Összlétszám (fő, töredék is lehet)	<u>16+1</u>	<u>16+1</u>	<u>16+1</u>
Ebből magasabb vezető vagy vezető (fő, töredék is lehet)	<u>2</u>	<u>2</u>	<u>2</u>
Ebből szakmai munkakörben foglalkoztatottak (fő, töredék is lehet)	<u>9</u>	<u>9</u>	<u>9</u>
Ebből nem szakmai munkakörben foglalkoztatottak (fő, töredék is lehet)	<u>8</u>	<u>8</u>	<u>8</u>

-
-

2017 évben nem voltak szervezeti átalakítások és személyi változások. Az SZMSZ és az alapító okirat módosítása az MKVM-Skanzen gazdasági összevonása miatt módosításra került, ennek elfogadása folyamatban van.

- Közfoglalkoztatás keretében 3 fő dolgozik nálunk továbbra is a korábbi MaNDA jelenleg Forum Hungaricum Nonprofit Kft. közfoglalkoztatási digitalizálási programján belül. 2016 évben pótoltuk a hiányzó harmadik betöltetlen állást. Feladatuk évek óta következetesen a fényképtárunk digitalizálása, adatrögzítés, revízió segítése. A három főből 2 fő a program kezdete óta megelégedéssel nálunk dolgozik. 2017 évben a vendéglátóipari fényképtárat dolgozták fel, amelynek nagyszámú állománya miatt ez a munka áthúzódik 2018 évre is. 1 fő kulturális közfoglalkoztatottat (a Magyar Nemzeti Múzeum) 2017 évben is alkalmaztunk, alkalmazunk digitalizálás, adatrögzítés feladatkörökben. További egy fő kulturális közfoglalkoztatott felvételét terveztük, de a jelöltek közül nem találtunk a feladatra alkalmas személyt illetve a probléma, hogy kevés jelentkező érkezik. A közfoglalkoztatott munkatársak számának növelése még néhány fővel bővíthető lenne intézményünkben.
- *Az intézmény közzétételi kötelezettségeinek teljesítése (az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény)*

A múzeum honlapjára kikerültek a gazdálkodási adatok évenként, az alapító okirat, az SZMSZ és a Működési engedély, valamint szakmai beszámolók. Lásd:

<http://www.mkvm.hu/index.php?p=beszamolo&m=museum>

Az SZMSZ és az Alapító okirat módosítása, frissítése a gazdasági átalakulás, valamint más jogszabályi változások miatt folyamatban van, előkészítése javaslatlételre 2017 évben megtörtént.

Állami Számvevőszéki ellenőrzés intézményünkben nem volt. Az EMMI 2017 Belsőellenőrzési Főosztálya 2017. évben ellenőrizte az intézmény működését, amelynek jelentését 2017- június 14-én megküldte (ikt.sz.: 25792-10/2017/ELL). A végső jelentésben megfogalmazott javaslatok intézkedési terve, ütemterve még akkor elkészült, megvalósítása 2017 évben részben befejeződött illetve a részfolyamatok 2018-ra áthúzódtak.

2017 évben több más ellenőrzésünk is volt: EMMI múzeumi szakfelügyeleti vizsgálat, melynek jelentését 2018 év elején kaptuk meg. Intézkedési terve 2018 februárjában várható. Továbbá közbeszerzési ellenőrzés (Miniszterelnökség), iratkezelési-iktatási ellenőrzés (MNL-OL), ÁNTSZ, tűz és munkavédelmi szemlék és ellenőrzések voltak, amelyek lényegében szabálytalanságokat nem tártak fel. Intézkedési javaslatukat az intézkedési tervek szerint 2017 évben elkezdtük megvalósítani.

- 1/a) Intézményünk a 1982/2013. (XII.29.) Korm. határozathoz kapcsolódva, nem vállalt 2017-ban kötelezettséget a beruházások keretében – kivéve kisértékű tárgyi eszköz – történő informatikai eszközök beszerzése, létesítése (rovatszám: K63), valamint az egyéb tárgyi eszközök beszerzése létesítésén (rovatszám: K64) belül a bútorok, műszaki berendezések, gépek, személygépjárművek vonatkozásában, csak a Korm. határozat 2. pontjában engedélyezett forrásból.
 A 1312/2016. (VI.13. Korm. határozatban, illetve a 378/2016.(XII.2.) Korm. rendeletben foglaltak nem érintették intézményünket.
 A szociális hozzájárulási adóhoz kapcsolódó megtakarítások kezeléséről szóló 467/2016. (XII.23.) Korm. rendeletben foglaltak alapján 2.473.983,- Ft-tal csökkent 2017-ben a K2 Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó kiemelt előirányzat összege.
 A kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról szóló 430/2016. (XII.15.) Korm. rendelet alapján erre a célra kifizetett összeg a K1101 személyi juttatások összegét 1.970 eFt-tal, K2 munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó összegét 433 eFt növelte.
 A 431/2016. (XII.15.) Korm. rendeletben, valamint a Kvtv. 9.§ (7) bekezdésében foglaltak múzeumunkat nem érintették.
- 1/b) Intézményünk 2017-ben vállalkozási tevékenységet nem folytatott.
- 1/c) A múzeum vegyes rendeltetésű eszközökkel nem rendelkezik.
- 1/d) -
- 1/e) -
- 1/f) Dolgozóinknak lakásépítésre, illetve vásárlási támogatásra kiadás nem történt, kölcsönben nem részesültek korábban sem. Lakásépítési számlával nem rendelkezünk.
- 1/g) A Kincstári Egységes Számlán kívül nem bonyolítunk le pénzforgalmat.
- 1/h) -
- 1/i) -
2. –

II. Részletes indoklás

1. –
2. **Az előirányzatok alakulása – az előirányzatok és a pénzforgalom egyeztetése**

A Múzeum 2017.évi gazdálkodási tevékenységének alakulása

A bevételi és kiadási előirányzatok alakulása

Megnevezés	Előirányzat (Ft)		
	Eredeti	Módosított	Teljesítés
Személyi juttatások	63 396 000	61 988 974	59 588 974
Munkaadókat terhelő járulékok	17 806 000	14 311 675	13 663 675
Dologi kiadások	57 800 000	80 536 492	69 779 949
Egyéb működési célú kiadások	0	1 550 000	1 550 000
Intézményi beruházási kiadások	4 500 000	29 566 443	21 146 374
Költségvetési kiadások összesen:	143 502 000	187 953 584	165 728 972
Működési költségvetési bevételei	32 000 000	32 000 000	34 862 214
Működési célú támogatások ÁH belülről	0	820 000	820 000
Működési célú átvett pénzeszközök	0	3 726 638	3 726 638
Költségvetési támogatás	111 502 000	115 414 971	115 414 971
Pénzforgalom nélküli bevételek	0	35 991 975	35 991 975
Költségvetési bevételek összesen	143 502 000	187 953 584	190 815 798

Az intézmény kiemelt előirányzatai Kormány hatáskörben összesen 3.912.971,- Ft-tal, intézményi hatáskörben 40.538.613,- Ft-tal emelkedtek. Irányító szervi hatáskörű előirányzat módosítás nem volt.

Kormány hatáskörben a 430/2016. (XII.15.) Korm. rendelet szerinti garantált bérminimum fedezetére nyújtott támogatás növelte a személyi juttatások előirányzatát 1.670.000 Ft-tal, a munkaadókat terhelő járulékokat 433.000 Ft-tal.

Az 1.020/2017.n (I.23.) Korm. határozat alapján a kulturális ágazatban foglalkoztatottak részére nyújtott illetménypótlék a személyi juttatások előirányzatát 3.130.300,- Ft-tal, a munkaadókat terhelő járulékok előirányzatát 688.654,- Ft-tal növelte meg.

A 432/2016. (XII.15.) Korm. rendelet szerinti 2017. évi bérkompenzáció fedezetére nyújtott támogatás a személyi juttatások előirányzatát 134.000,- Ft-tal, a munkaadókat terhelő járulékok előirányzatát 30.000,- Ft-tal emelte meg.

A szociális hozzájárulása dóhoz kapcsolódó megtakarítások kezeléséről szóló 467/2016. (XII.23) Korm. rendelet szerinti 2017. évben keletkezett megtakarítás miatt a munkaadókat terhelő járulékok előirányzata 2.472.983,- Ft-tal csökkent.

Intézményi hatáskörben a 2016. évi előirányzat maradvány 35.991.975 Ft-tal, növelte az előirányzatokat.

Intézményi hatáskörben még 820.000 Ft-ot tudtunk módosítani a Nemzeti Kulturális Alaptól megítélt támogatásokért, melyből 470.000,- Ft-ot a könyvtári könyveink restaurálására, 350.000,- Ft támogatást a 2016. évben – a miniszteri keretből támogatott – MKVM 50 múzeumi születésnap programokra megítélt támogatás szakmai és pénzügyi elszámolás utáni visszatartott része volt.

Államháztartáson kívüli támogatásként 3.726.638,- Ft-ot kapott intézményünk. Ebből 400.000,- Ft-ot a Magyar Sörszövetségtől az „Ez Sör!” kiállítás és a hozzá kapcsolódó szakmai programok támogatásaként, 300.000,- Ft-ot a Magyar Bencés Kongregációtól a „Szerzetesek asztalánál” c. könyv megjelenetéséhez kaptunk. Az Europeana Food & Drink pályázatunk 2017-ben még 3.026.638,- Ft támogatást kapott.

A működési célú támogatások a dologi kiadások előirányzatát növelték.

Működési költségvetési bevételeink 2.862.214,- Ft-tal haladták meg az eredeti előirányzatot.

A bevételi többlet felhasználásának kérelme időhiány miatt sajnos elmaradt, így ezt az összeget a 2017. évi beszámolóban kötelezettségvállalással nem terhelt maradványként szerepeltettük.

A 2017. évi gazdálkodás 25.086.826 Ft maradványt eredményezett, melyből 22.224.612 Ft terhelt kötelezettségvállalással.

A 2017-ban kifizetett személyi juttatások 469.292 Ft-tal, a munkáltatót terhelő járulékok 3.723.950 Ft-tal, a dologi kiadások 4.038.658 Ft-tal, az intézményi beruházások 3.617.657 Ft-tal csökkentek a 2016-ban kifizetettekhez képest. A korábbi évektől eltérően 2017-ben 1.550.000 Ft egyéb működési célú támogatást is fizetett intézményünk, mert a 2016-ban költségvetési támogatásként megkapott 1.550.000 Ft összeget a Te beszélsz? pályázatra sajnos nem tudtuk felhasználni, így vissza kellett fizetnünk az EMMI részére.

Központilag előírt béremelés 2017-ben nem történt, munkavállalóink jövedelme a kulturális illetménypótlék, valamint a garantált bérminimum emeléssel növekedett. Két munkavállalónk nem volt jogosult a pótlék igénybevételére, így ők, valamint a bérminimum emelkedésével eltűnő bérkülönbségeket ellentételező munkáltatói döntéssel a muzeológusok, illetve múzeumpedagógusok bérét – minimális mértékben - növeltük.

Létszámcsökkentés nem volt.

A dologi kiadásaink legnagyobb részét – 52,9 %-át - 2017-ben is a szolgáltatási kiadások tették ki. A szakmai tevékenységgel kapcsolatos költségek a szolgáltatási kiadások 52,5 %-át, a közüzemi díjakra kifizetett összeg ennek 24,5 %-át tette ki. Készletek vásárlására a dologi kiadások 13,2 %-át kommunikációs szolgáltatásokra 1,2 %-át különféle befizetések és egyéb dologi kiadásokra 1,2 %-át költöttük.

Az intézményi beruházások teljesítési összege az eredeti előirányzathoz képest 16.646 eFt-tal növekedett. Ennek több oka is volt. 2014. január 1-jétől a korábbi szabályoktól eltérően a kisértékű tárgyi eszközök, valamint a műtárgyak vásárlására kifizetett összegeket is a beruházási kiadások között kell szerepeltetni. A beruházásokra fordított összegből 7.990 eFt-tot fordítottunk műtárgy vásárlásra, melyből 5.000 eFt a Jánoska kártyagyűjtemény utolsó részére került felhasználásra. A másik jelentősebb összeget kereskedelmi plakátok beszerzésére fordítottuk 1.400 eFt értékben.

A múzeum kazánjainak cseréjére, valamint az épület villámvédelme az év első felében befejeződött, a befejezetlen beruházásaink aktiválásra kerültek. A kazánok cseréje az átépítési munkákkal együttesen 15.540 eFt-tal, a villámvédelem kialakítása 3.522 eFt-tal növelte a múzeum épületének értékét. 2017-ben még a látogatói vizesblokkokat korszerűsítettük. Ennek összege 500 eFt-tal növelte az épület értékét.

Pénzeszköz átadás 2017-ben 1.550.000 Ft értékben volt. 2016-ban a 17680-90/2016/ESELY sz. pályázaton (NTP-KKI-16-0177) múzeumunk 1.550.000,- Ft támogatást nyert, melyet együttműködő érdeklődés hiányában nem tudtunk felhasználni, így azt – mivel a 2016. évi maradvány része volt – visszautaltuk az Emberi Támogatáskezelő részére.

Számláinkat időben kifizetjük, így bírságokat, kötbéreket ezzel kapcsolatosan csekély mértékben kellett fizetnünk. Az Időközi Kincstári Jelentésekkel, valamint a beszámolási kötelezettségek teljesítésével kapcsolatosan a Magyar Államkincstár bírságot nem szabott ki az intézmény részére.

Támogatás értékű kiadásaink, illetve előző évek előirányzat-maradványának átadása nem volt.

3.) Az intézményi bevételek alakulása

Intézményi működési bevételeink 2.862.214 Ft-tal lett magasabb a tervezettől. A 34.862.214 Ft-os működési bevétel nagy részét, 36,2 %-át az ÁFA visszatérítések. 46,4 %-át a szolgáltatási bevételek adják. Tárgyi eszköz bérbeadásából 3.500.000 Ft bevétel keletkezett, melyből 1.800.000,- Ft az épület melletti parkoló bérbeadásból származik.

2017-ben a Nemzeti Kulturális Alaptól 820.000 Ft-ot kaptunk. 470.000,- Ft-ot a könyvtári könyveink restaurálására, 350.000,- Ft támogatást a 2016. évben – a miniszteri keretből támogatott – MKVM 50 múzeumi születésnap programokra megítélt támogatás szakmai és pénzügyi elszámolás utáni visszatartott 10 %-os részeként.

Államháztartáson kívüli támogatásként 3.726.638,- Ft-ot kaptunk. Ebből 400.000,- Ft-ot a Magyar Sörszövetségtől az „Ez Sör!” kiállítás és a hozzá kapcsolódó szakmai programok támogatásaként, 300.000,- Ft-ot a Magyar Bencés Kongregációtól a „Szerzetesek asztalánál” c. könyv megjelentetéséhez kaptunk. 2017-ben lezárult az Europeana Food & Drink pályázatunk. A pénzügyi elszámolás után 2017-ben még 3.026.638,- Ft támogatást juttattak részünkre.

4.) A maradvány feladatteljesítéssel összefüggő alakulása:

Az előirányzat-maradvány kimutatása 2017-ben (Ft)

1. Alaptevékenység költségvetési bevételei	39 408 852
2. Alaptevékenység költségvetési kiadásai	165 728 972
3. Alaptevékenység költségvetési egyenlege (=1-2)	-126 320 120
4. Alaptevékenység finanszírozási bevételei	151 406 946
5. Alaptevékenység finanszírozási kiadásai	0
6. Alaptevékenység finanszírozási egyenlege (=3-4)	151 406 946
7. Alaptevékenység maradványa (=3-6)	25 086 826
9. Kötelezettségvállalással terhelt maradvány	22 224 612
10. Szabad maradvány	2 862 214

Vállalkozási tevékenység hiányában ilyen címen maradvány nem keletkezett.

A 2017. évi maradvány összege teljese egészében tárgyévben keletkezett. A maradvány összegéből 450.000 Ft az NKA-tól kapott támogatás, melyet papírrestaurálásra, a könyvtári könyvállomány megóvására használhatunk fel.

A maradvány többi részét 2017-ről áthúzódó kiadásainkra, valamint a már 2017-ben megkezdett munkák, kiállítások megrendezésének fedezetére kötöttük le.

5.) Az Európai Unió forrásból megvalósuló programok alakulása: -

6.) Vagyongazdálkodás, az immateriális javak és tárgyi eszközök állományának alakulása:

Az intézményi beruházások teljesítési összege az eredeti előirányzathoz képest 16.646 eFt-tal növekedett. Ennek több oka is volt. 2014. január 1-jétől a korábbi szabályoktól eltérően a kisértékű tárgyi eszközök, valamint a műtárgyak vásárlására kifizetett összegeket is a beruházási kiadások között kell szerepeltetni. A beruházásokra fordított összegből 7.990 eFt-t fordítottunk műtárgy vásárlásra, melyből 5.000 eFt a Jánoska kártyagyűjtemény utolsó részére került felhasználásra. A másik jelentősebb összeget kereskedelmi plakátok beszerzésére fordítottuk 1.400 eFt értékben.

A múzeum kazánjainak cseréjére, valamint az épület villámvédelme az év első felében befejeződött, a befejezetlen beruházásaink aktiválásra kerültek. A kazánok cseréje az átépítési munkákkal együttesen 15.540 eFt-tal, a villámvédelem kialakítása 3.522 eFt-tal növelte a múzeum épületének értékét. 2017-ben még a látogatói vizesblokkokat korszerűsítettük. Ennek összege 500 eFt-tal növelte az épület értékét.

2017-ben módosításra került az MNV Zrt-vel korábban kötött vagyonkezelési szerződésünk. A módosításra a múzeum 2016. szeptember 19. napján vagyonkezelésébe kerül 314560 nyilvántartási számú 1.000.000,- Ft Bruttó/nettó értékű New York kávéház 1928-1936 közötti vendégkönyve miatt volt szükség.

A vendégkönyvet a Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ védetté nyilvánította, majd az állami elővásárlási jog érvényesítésével vásárolta meg a New York Kávéház 1928-1936 közötti vendégkönyvét. A múzeum a 76/1-3/II-8/2015. iktatószámú levelében kezdeményezte a műtárgy vagyonkezelői jogának megszerzését, - amelyhez a védettség jellege szerint felelős miniszterként a Miniszterelnökség KÖHÁT/653/4 (2015) ikt. számon kiadott előzetes egyetértésével hozzájárult azzal az indokkal, hogy az állami elővásárlás jog alapján állami tulajdonba került kereskedelmi és vendéglátóipari emlék jellegére és a gyűjteményi szempontokra való tekintettel az Ingóság a múzeum vagyonkezelésébe kerüljön.

A múzeum felügyeleti szerve, az Emberi Erőforrások Minisztériuma 27675-1/2015KOZGYUJT iktatószámú levelében a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. tv. 38/C. §-a alapján a megvásárolt vendégkönyv vagyonkezelőjének múzeumunkat jelölte ki.

Befejezetlen beruházás 2017-ben nem maradt, minden folyamatban lévő beruházásunk befejeződött, aktiválásra került.

7.) Tulajdonosi részesedés: -

8.) Alapítványok: -

9.) Követelések és kötelezettségek állományának alakulása:

Évvégi, 2017. december 31-én kiegyenlített szállítók állománya 1.162.883 Ft, ez az összeg jelentős csökkenés a tárgyévi nyitóadathoz képest. Az ELEKTRA rendszer bevezetésével sikerült egyszerűsíteni és gyorsítani számláink utalását.

A tárgyévi követelések záró állománya 1.134.420 Ft, melyből a 90 napnál régebbi követelés összege: 270.020 Ft.

10.) A letéti számla pénzforgalma: -

11.) A kincstári körök kívüli számla pénzforgalma: -

12.) Befizetési kötelezettségek éves teljesítése:

Intézményünknek az év során visszafizetési kötelezettsége nem keletkezett.

Kiss Imre
igazgató

Balog Éva
gazdasági vezető h.

MAGYAR KERESKEDELMI ÉS
VENDÉGLÁTÓIPARI MÚZEUM
HUNGARIAN MUSEUM OF TRADE AND TOURISM

STRATÉGIAI TERV
2018-2020

Jóváhagyom!

Budapest, 2017.12.27.

.....
Kiss Imre
igazgató

Tartalomjegyzék

Helyzetelemzés, küldetés	3
MKVMV küldetésnyilatkozata	3
Múzeum története	3
MKVM épülete, adottságai, egységei.....	5
MKVM kiállításai	6
<i>Állandó kiállítások</i>	6
<i>Reklámtáblák</i>	6
<i>Látványraktár</i>	7
Kihelyezett állandó kiállítások	7
<i>Mezőtúri Boltmúzeum</i>	7
<i>Békéscsaba, Hangya Boltmúzeum</i>	8
Időszaki és utazó kiállítások, kiállítási politika, nemzetközi kiállítási politika	9
Tartós kölcsönzések.....	10
MKVM gyűjteményei, gyűjteményi stratégia:	10
<i>Gelléri Mór és Draveczky Balázs könyvtár, stratégiája</i>	11
Múzeumi épületfejlesztési és általános fejlesztési stratégia	15
SWOT analízis.....	15
Stakeholder analízis	16
A fenntartó (Emberi Erőforrások Minisztériuma – Kultúráért Felelős Államtitkárság)....	16
A látogatók.....	16
A kutatók	17
Oktatási intézmények.....	17
Média.....	18
Versenytársak.....	18
Tényleges és potenciális turisztikai partnerek	18
Tourinform irodák.....	18
Munkatársak, szervezeti integritás, belső kultúra erősítése.....	18
Helyi közösségek	19
Adományozók / szponzorok.....	19

Helyzetelemzés, küldetés

A Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum országos gyűjtőkörű szakmúzeum. Gyűjtőköre kiterjed a **hazai és nemzetközi kereskedelem** (ezen belül a kis-, nagykereskedelem, kereskedelmi ipar, vásár, áruvásár, reklám-marketing, nemzetközi kapcsolatok, pénzügyi kultúra, biztosítás, szerencsejáték stb.) valamint a **vendéglátóipar** (a különféle vendéglátóipari egységek: étterem, vendéglő, bár, söröző, csárda stb., a cukrászati ipar, otthoni vendéglátás stb.) és a **turizmus, idegenforgalom** (szállodaipar, szálláshelyek, gyógy-turizmus, fürdőhelyek stb.) történetének kulturális javaira és szellemi örökségére.

A múzeum gyűjtőterülete: **Országos** gyűjtőkörű, illetve a nemzetközi egyezmények figyelembevételével a **világ minden olyan pontja**, ahol a szóban forgó emlékek, kulturális javak figyelembe vehetők.

Az 1966-ban létrejött – a világon máig egyedülálló tematikát felölelő – országos gyűjtőkörű intézmény a világörökség részét képező budai várnegyedben az utcának nevet adó egykori Fortuna fogadó patinás épületében kezdte meg működését, ahol 2005 nyaráig tevékenykedett. 2006 szeptemberétől 2011 júniusáig az V. kerületben a Szent István Bazilika mellett (Szent István tér), a volt Magyar Külkereskedelmi Bank épületében működött.

2011 őszétől új helyszínen, a régi Óbuda központjában, Krúdy Gyula egykori házában, utolsó otthonában, a **Korona tér 1. szám alatti** épületegységben fogadja látogatóit.

MKVM küldetésnyilatkozata

A kereskedelem és a vendéglátás (turizmus, idegenforgalom) két olyan őseredeti aktivitása az emberiségnek, és így a magyar népnek, melyek az írott történelem előtti időkre nyúlnak vissza. Mindkét tevékenység jelentős mértékben változott és diverzifikálódott korokhoz és kultúrákhoz igazodva, mégis felfedezhetünk olyan közös vonásokat, melyeknek vizsgálata és bemutatása a modern muzeológia módszereivel értékes üzeneteket hordozhat; és így a múzeum látogatóit korra és nemre való tekintet nélkül elgondolkodtathatja – önazonosulási lehetőséget kínálva.

A közös gyök szerencsésen egybeesik a XXI. századi múzeum szinte kötelező megnyilvánulásával, ami a tudomány üzletszerű, ám mégse elvtelen, és még kevésbé felhígult (kulturális) szolgáltatás rendszerében ragadható meg. Ezt sugallja múzeumunk két diszciplínája is, mely így összegezhető: **vállalkozás az élet**. Erre rávilágítani, ezzel a ténnyel szembesíteni látogatóinkat örökérvényű feladatunk a rendelkezésünkre álló, és folyamatosan fejlesztendő és megújítandó eszközeinkkel és kapacitásainkkal, melyek az aktuális alapító okiratban szerepelnek.

Múzeum története

„E Múzeum a kereskedelmi tudományokban ugyanazon helyet foglalja el, mint például a föld-, ásvány- és bonctani múzeumok a természettan szolgálatában. Hivatva van olyan eszközökről gondoskodni, amelyek által az üzletet gyakorlatilag lehet tanulmányozni” /Gelléri Mór/

Az első magyar (királyi) Kereskedelmi Múzeumot brüsszeli mintára hozták létre 1886-ban a városligeti Iparcsarnokban. Szerepe és feladata az volt, hogy az országunk által megtermelt

ipar- és exportcikkek a kereskedelem fejlődésének elősegítése érdekében bemutassa. A kereskedelem és ipar fejlődését kiállításokkal, szakkönyvtárral, bemutatókkal, vásárokkal és nemzetközi kapcsolatokkal erősítse. Matlekovits Sándor (1842-1925) egykori államtitkár felhívására 671 cég adott át árumintát múzeumi célra, és jelentős pénzalapot is biztosítottak a működésre. A múzeumot 1889-től a m. kir. kereskedelemügyi minisztérium felügyelete alatt álló bizottság vezette. Ekkor szervezték meg a bemutató-tudakozó irodákat itthon és külföldön is, és létrehozták a Wahrmann Mórról (1832-1892) elnevezett múzeumi szakkönyvtárat. Az új múzeum igen népszerű volt.

Az 1896-os Millenniumi Kiállításra összegyűjtötték a kereskedelem történeti emlékeit is. Vásárjelvények, vásározó ládák, mérőeszközök, üzleti dokumentumok, csomagoló- és reklámeszközök kerültek a múzeumba. A festményeket, korabeli tárgyakat berendezés-rekonstrukcióval egészítették ki. Makettek, diorámákat, valamint bábuk segítségével életképeket is bemutattak a korszerű tárlaton.

A múzeum 1899-ben vált teljesen állami intézménnyé, ekkor kapta meg hivatalosan a Magyar Királyi Kereskedelmi Múzeum elnevezést. 1906-ban új helyre, az Akadémia utca 3. szám alá költözött. A múzeum árumintárral, korszerű katalógussal rendelkező és kiadói tevékenységet folytató szakkönyvtárral rendelkezett.

Az első világháború után a múzeum élete alapjaiban megváltozott, az ország gazdasági és területi veszteségei miatt jelentősége is csökkent. A kiállításokat megszüntették, az intézményt 1920 és 1923 között felszámolták. A történeti anyag 1923-ban 856 tétellel a Magyar Nemzeti Múzeum különféle gyűjteményeibe és zömmel az érem- és régiségtárába került. A kései utód, a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum a gyűjteményből semmit sem örökölt, de 1970 óta nemes céltól vezérelve folytatja a korábbi hagyományokat. A régi múzeum egykori anyagait pedig az idők során próbálta begyűjteni. Kereskedelem-történeti állandó kiállításán a jogelődéről megemlékeznek. A régi múzeum és könyvtár történetét a múzeum saját évkönyveiben publikálta.

A Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum 1966-os alapítását több kísérlet előzte meg. A gasztronómia-történeti múzeumok létrehozásának gondolata a 19. század végétől követhető nyomon. Glück Frigyesnek (1858-1931), a magyar szálloda- és vendéglátóipar egyik vezető képviselőjének magángyűjteménye mellett, az első világháború után a Szállodások és Vendéglősök Ipartestülete vendéglátóipari felszerelésekből, ét- és menülapokból, fényképekből álló, jelentős gyűjteményt őrzött egy létesítendő múzeum részére. Ez azonban az ipartestületnél néhány megmaradt anyaga később közgyűjteményekbe került (Budapest Főváros Levéltára, Budapesti Történeti Múzeum).

A múzeum kezdetben csak vendéglátóipar-történeti emlékeket gyűjtött, majd a szakmai profilok tisztítása és a szakmatörténet valamint a gyűjteményfejlesztés érdekében 1970-ben kereskedelem-történeti gyűjteményekkel bővült. Az intézmény szakmúzeumi, ipartörténeti múzeumi feladatokat lát el, szakmuzeológiai követelményeknek tesz eleget. Országos hatáskörűként kompetenciaközpont témakörét érintően.

A múzeum őrzi a múltat és segíti a jövőt, ezért a kulturális intézmények, a szakágazat és a szakoktatás, szakképzés rendelkezésére áll. Szakmuzeológiai tekintetben segíti a képzést és módszertani fejlesztéseket, hazai és nemzetközi tudományos és oktatási valamint digitalizálási együttműködéseket, projekteket hajt végre. Sajátos eszközeivel támogatja a tömegeket megmozgató, az idegenforgalmat is vonzó rendezvényeket. Tudományos, ismeretterjesztő és közművelődési és közönségszolgálati tevékenységének fontos eleme a gasztronómia, a kereskedelem és az idegenforgalom, valamint a kultúra kapcsolatának sokoldalú történeti megjelenítése, annak sajátos sokszínű prezentálása. Kiemelt feladata az oktatásban és továbbképzésben való hatékony részvétel, a pályaaorientáció illetve a szakképzésben hiányzó tananyag pótlása, kiegészítése és segítése. Tárlatvezetésekkel, rendezvényekkel, iskolai órákkal,

MKVM STRATÉGIAI TERVE (2018-2020)

előadásokkal, vetélkedőkkel, szakmai programokkal, projektekkel és élő interpretációval stb. járul hozzá a szakmai műveltség és a kulturális alapellátás, alpműveltség gyarapításához.

A múzeum országos szakmúzeumként a 30/2014. (IV. 10.) EMMI rendeletnek megfelelően minőségi gyűjteményfejlesztést folytat, tudásközpontként módszertani, tudományos, szolgáltató és archiválási feladatokat lát el, képzési és továbbképzési tevékenységet végez. Ezek érdekében: a gyűjtemények gyarapítása, feldolgozása, valamint közreadása és társadalmi hasznosítása során tudásátadó tevékenységet folytat, ennek keretében mentoráló és tanácsadó tevékenységet végez, gyűjtőkörében a muzeológiai, illetve múzeumpedagógiai, digitalizálási vagy állományvédelmi tevékenység országos szakmai kompetenciaközpontjaként működik, a miniszter által akkreditált képzéseket, valamint tanfolyamokat és szakterület-specifikus képzéseket szervez vagy foglalkoztatottjai ilyen képzéseken oktatói tevékenységet látnak el. Működteti a gyűjtőkörébe tartozó, a tudományos kutatás szempontjából jelentős kulturális javak országos központi szakági adattárát, a gyűjtőkörébe tartozó kulturális javakat tartalmazó magángyűjteményekkel szoros együttműködést épít ki, közös kiállításokat és kutatási programokat valósít meg, valamint koordinálja a gyűjtőkörébe tartozó kulturális javak digitalizálását, központi online adatbázisok kiépítését. A múzeum részt vesz hazai és nemzetközi tudományos és szakmai együttműködésekben, különös tekintettel a határon túli magyar közösségekkel és intézményeikkel való együttműködésre, ennek érdekében, tudományszervezési feladatokat lát el, szakmai konferenciákat szervez, nemzetközi partnerkapcsolatokat tart fenn, elősegíti a hungarikumok külföldi megismertetését és népszerűsítését, kiállítási politikájával biztosítja a gyűjteményi mobilitás elvének való megfelelést. A múzeum elősegíti a társadalmi felzárkózást és a tiltott diszkrimináció csökkentését, célzott programjaival elősegíti a kulturális értékekhez való általános hozzáférés javítását, ennek keretében a hátrányos helyzetű területek és csoportok felzárkózását, hozzájárul ahhoz, hogy az infokommunikációs kompetenciák mindenki számára hozzáférhetővé váljanak, és ezzel csökkenjen a digitális írástudás hiánya. Az intézmény hozzájárul a köznevelés eredményességéhez, valamint részt vesz a Nemzeti Önkéntes Stratégia célkitűzéseinek megvalósulásában.

MKVM épülete, adottságai, egységei

A központi épület/épületegyüttes alapadatai:

Az ingatlan címe	1036 Budapest, Korona tér 1.
Helyrajzi száma	17868 Hrsz.
Tulajdonos / Megrendelő neve	Magyar Állam – MNV ZRT
Az ingatlan megnevezése	Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum
Létesítmény funkciója	Múzeum
Védettség (<i>helyi védett, műemlék</i>)	Műemléki védelem
Hasznos alapterülete	4864 m ²
Építés ideje	18-19. század
Épületszerkezet	vasbeton, téгла, kő
Szintszám	3 szintes

A múzeum raktárának alapadatai:

Az ingatlan címe	1222 Budapest, XXII. ker., Nagytétényi út 48.
Helyrajzi száma	224778 Hrsz.
Tulajdonos / Megrendelő neve	Magyar Állam – MNV ZRT.

MKVM STRATÉGIAI TERVE (2018-2020)

Az ingatlan megnevezése	MKVM raktár
Létesítmény funkciója	raktár
Védettségi (helyi védett, műemlék)	nem
Hasznos alapterülete	1440 m ²
Építés ideje	1860-as évek
Épületszerkezet	kő, tégl
Szintszám	2

MKVM kiállításai

Állandó kiállítások

„A jó kalmár a világ jótévője” – Két évszázad a magyar kereskedelem történetéből (2013-2014)

A kiállítás a magyar kereskedelem fejlődésének és történetének két évszázadát mutatja be. A látogatók megismerkedhetnek a mérésügy, a vásárok és a vásárolás történetével. Emellett betekintést nyernek a kereskedelmi szakoktatás mindennapjaiba, valamint korabeli üzletek és kirakatok hangulatába. 2014. január 21-én nyílt meg a kiállítás második fele további szakboltokkal: Stühmer csokoládébolt, papír-írószer üzlet és vasbolt várja a látogatókat. Bemutatásra kerül az áruházak színes világa – a Párisi Nagy Áruházról a Corvin Áruházig. Megelevenedik a magyar kereskedelem életében olyan fontos szerepet betöltő intézmények és események is, mint a Hangya Szövetkezet, vagy az államosítás. A tárlat a szocialista kereskedelem bemutatásával zárul, KÖZÉRT üzlettel, Állami Áruházzal és korabeli kirakatokkal.

„Vendéget látni, vendégnek lenni” – Vendéglátás-történeti állandó kiállítás (2014)

2014 decemberében nyílt meg a múzeum legújabb állandó kiállítása. A kiállítás a 19. század végi és 20. század eleji otthoni és hivatásszerű hazai vendéglátás tereit mutatja be egy városi skanzen jellegét öltve, elsősorban enteriőrökön keresztül. A látogatók megismerhetik, hol és hogyan töltötte szabad idejét a hajdani polgár, hova utazott, hol szállt meg, mit rendelt asztalához. Megelevenedik egy korabeli szálloda, egy kávéház és egy étterem, továbbá egy cukrászda cukrászműhellyel és egy középpolgári család otthona. Az érdeklődők betekintést nyerhetnek a korabeli mulatók és fürdőhelyek világába is. De azt is megtudhatják, mi volt a szállodai boyok feladata, vagy kipróbálhatják, milyen sommelier válna belőlük. Sőt megtanulhatják és otthon is kipróbálhatják a leghíresebb magyar ételek és édességek eredeti receptjeit, melyek méltán tették konyhánkat világhírűvé.

„Nekem soha nem volt otthonom...” – Krúdy Gyula budapesti életének színterei – Krúdy emlékszoba, irodalmi emlékhely (2012)

A kiállítás Krúdy hajdani szegényes, óbudai lakásának két szobájában várja a látogatókat, ott, ahol az író élete utolsó három évét töltötte, s ahol meghalt. Az egyikben az albérletek, olcsóbb vagy jobb szállodák, átmenetinek bizonyult polgári otthonok kerülnek bemutatásra, amelyek a fővárosba költözésétől, 1896-tól 1933-ig kereteket adtak a hétköznapjainak. A másikban pedig azokat a vendéglátóhelyeket ismertetik, amelyeket szeretett, törzsvendégként látogatott, és műveiben is megörökített.

Reklámtáblák (2014)

A tárlat a múzeum kereskedelmi gyűjteményének kevésbé ismert zománctárgyait és tábláit, bolti tábláit a cégérektől kezdve mutatja be a dohányzás, az ital, az élelmiszer, a vegyes

iparcikk, a biztosítás és a feliratos táblák témaköréből. Egyúttal a folyosón összeköti és kiegészíti a kereskedelmi és vendéglátástörténeti állandó kiállítást, valamint a Látványraktárt.

Látványraktár (2007)

A Látványraktárban több mint 1500 tárgy kerül bemutatásra, kereskedelem, vendéglátás és idegenforgalom tekintetében. A látványraktár vendéglátástörténeti része kiegészíti az állandó kiállítást itt kapott helyet a csárda, mit vendéglátóipari egység műtárgyai, étkezés és italtörténeti műtárgyak, illetve a királyi étkészlet darabjai. A vendéglátástörténet szocialista korszaka is itt kerül bemutatásra. A látványraktár műtárgyaktárként is funkcionál, látogatható összesen 17 üveges vitrinben, szekrényben a múzeum jeles darabjait bemutatva.

Kihelyezett állandó kiállítások

A Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeumnak jelenleg külső helyszínen kihelyezve tartós kölcsönzésben három állandó üzlet,- bolttörténeti kiállítása van. A különleges boltmúzeumokat a szakiskolákkal együttműködve üzemeltetjük, nyitvatartásuk korlátozott, de előre egyeztetett időpontban látogathatóak a boltmúzeumok.

A szakiskolák mellett országos gyűjtő- és hatókörű intézményként számos muzeális intézménynek kölcsönzünk múzeumi boltberendezést vagy kiegészítő tárgyakat, eszközöket, árukészletet vagy reklámanyagot.

A fővárosban 2011 óta a Rákospalotai Múzeum állandó kiállításán látható egy hasonló kis enteriőrészlet boltbelsővel. A Magyar Mezőgazdasági Múzeum állandó tárlatán egy Hangya Szövetkezetet idéző boltberendezést állítottunk ki.

Vidéken, Solymáron a helyi Helytörténeti Gyűjtemény állandó kiállításán látható 1978 óta Vermes Lőrinc, egykori solymári kereskedő vegyesboltja, komplett berendezéssel és árukészlettel, reklámanyagokkal kiegészítve. Jánossomorja város Helytörténeti Gyűjteményében pedig az ott lévő fűszerbolt bútort egészítette ki a múzeum muzeális árukészlettel, eszközökkel és reklámanyagokkal.

Mezőtúri Boltmúzeum

Az 1897-ben alapított mezőtúri Teleki Blanka Gimnáziumban található egy 1920-as évekbeli szatócsboltunk. Az itt kiállított boltberendezésünk Nyíregyháza-Orosról származik Dobsony István kereskedéséből. Az eredeti bútorzat látható, újrarendezett formában.

Dobsony István 1925-ben nyitott Nyíregyháza-Oroszon fűszer-, liszt és vegyeskereskedést. A virágzó, rendkívül látogatott kis üzletet a második világháború után államosították. Egykori tulajdonosából szövetkezeti boltvezető lett. A stafétabotot leánya, Dobsony Erzsébet vette át. Boltja még az 1980-as években is működött. Spanyolországban élő fivére, Dobsony Ferenc az ő végakarátát teljesítette és a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeumnak ajándékozta az értékes berendezést. A múzeum 1999-ben a mezőtúri Kereskedelmi Szakközépiskolának adta tartós kölcsönzésbe a korhűen berendezett boltot. Később e tagintézmény beolvadt a Teleki Blanka Gimnáziumba. Először az iskola egy másik épületében volt kiállítva a muzeális bolt, később egy erre alkalmasabb, nagyobb helyre költöztettük a gyűjteményt. Jelenleg a Teleki Blanka Gimnázium és Szakközépiskola épületének emeleti szárnyában látogatható a tárlat, melyet 2009-ben a múzeum újrarendezett. Jelen boltmúzeum kiállítási formájában a szakmai oktatást, a jövőendő kereskedők

MKVM STRATÉGIAI TERVE (2018-2020)

hagyománytisztelő ismeretgyarapítását szolgálja. A tárlaton hagyományos zöld színű fiókos, polcos boltberendezést és pultot láthat a látogató, hombárral kiegészítve. A tárlat eredeti bolti hangulatot idéz, amelyet a bolti eszközök a mérleg, kávétartály, cukorkatartó, lámpabúra tartó is kiegészít. A hívogató, látványos bemutatót a színes árudobozok mellett a korabeli reklámeszközök, reklámtáblák is kiegészítik.

Kapcsolat: Karcagi Szakképzési Centrum Teleki Blanka Gimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma

Cím: 5400 Mezőtúr, Dózsa György utca 17.

Telefon: +36/56-350-082

Web: <http://server.teleki-mezotur.sulinet.hu/>

<http://server.teleki-mezotur.sulinet.hu/index.php/bemutakozas/muzeum-az-iskolaban/26-szatocsmuzeum>

Békéscsaba, Hangya Boltmúzeum

A Békéscsabai Hangya Boltmúzeum jelenlegi formában 1996-ban nyílt meg a Békéscsabai Zwack József Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakképző iskolájának aulájában. 1987 végén a Békéscsaba és Vidéke ÁFÉSZ Szociálpolitikai Osztálya Boltmúzeum létrehozására gyűjtőmunkát hirdetett meg. A munkában Békés megye 16 Fogyasztási és Értékesítési Szövetkezetének dolgozói vettek részt, melynek eredményeként sok korabeli tárgy, egy teljes bolti berendezés került összegyűjtésre (boltberendezés, kiszolgálópult, pénztárgép, eredeti árukollekció, közel 2000 darab, 200 fajta árucikk). A tárgyak-eszközök begyűjtését, elhelyezését, számbavételét Buka Jenő, Rózsa Attila és Seleszt László vezetésével 1988. március 30-án fejezték be. A tárgyak rendszerezésében nagy segítséget nyújtott a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum. Ahhoz, hogy a Boltmúzeum hűen tükrözze az 1920-30-as évek kereskedelmi egységét, a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum további tárgyi eszközökkel járult hozzá. A Boltmúzeum az ÁFÉSZ-ek Szövetsége békéscsabai székházában került elhelyezésre (Békéscsaba, Andrassy út 6.) és 1989. június 6-án nyílt meg a nagyközönség előtt. Az idő múlásával a körülmények is változtak. A Békéscsaba és Vidéke ÁFÉSZ feloszlása miatt helyet kellett keresni a múzeumnak. Az akkor még döntési helyzetben lévő vezetőség a békéscsabai Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakképző Iskolának ajánlotta fel a múzeum gondozását, gyarapítását. Az iskola élt a lehetőséggel, hiszen a boltmúzeum sehol nincs megfelelőbb és jobb helyen, mint egy kereskedelmi és vendéglátóipari iskolában. Így történt, hogy 1996. február 29-én ünnepélyes keretek között új helyén, a békéscsabai Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakképző Iskolában nyílt meg a muzeális üzlet. Az iskola tanulói lehetőségeikhez mérten gyűjtőmunkával járultak és járulnak hozzá a múzeum tárgyainak, eszközeinek gyarapításához. Lehetőség van arra, is hogy a kívülálló nagyközönség is megtekintse a múzeumot. 2016 februárjában a boltmúzeum fennállásának 20. évfordulóját ünnepelte, amely keretében egy kiadvány is született. A boltmúzeum 1989-óta működési engedéllyel rendelkező muzeális kiállítóhelyként várja látogatóit. A gyűjtemény gondozója évtizedek óta Bagyinka Erzsébet nyugdíjas szaktanár, aki 2016-ban egy jubileumi kiadványban ismertette az elmúlt 20 évet.

Kapcsolat: Békéscsabai Szakképzési Centrum Zwack József Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakképző Iskolája

Cím: 5600 Békéscsaba, Gyulai út 32.

Telefon: +36/66-445-845

Kapcsolattartó: Bagyinka Erzsébet

Web: <http://www.zwackkeri.hu/node/64>

Gyula, Boltmúzeum a „Süvegukorhoz”

A boltmúzeum létrejött a múlt megőrzésében fáradozó áldozatos gyulai polgároknak köszönhető. Alapítása egészen 1983-ig nyúlik vissza. Kezdeményezője Ábrahám György volt, az akkori Elelmiszer Kiskereskedelmi Vállalat igazgatója. A vállalat dolgozói, köztük Stiffler György, a szakma öregjeivel összefogva egy év alatt közel 500 tárgyat és dokumentumot gyűjtöttek össze. A legtöbb tárgyat Sal Lászlónak sikerült összegyűjtenie Mihalik János egykori gyulai fűszerüzletéből. Számos tárgyat adományozott Tarkó Gábor, Krauzler Márton, Pusztai Rezsőné, Kincses Dezsőné és Kincses Alajos gyulai, Balaj Pál békéscsabai, Jákri Rozália dévényi saját boltjából. De a gyűjtés hírére megmozdultak a leszármazottak is, Felczán Mária és György szülei békéscsabai fűszerüzletéből származó értékes adományokkal és emlékekkel gyarapította a kiállítást. Ábrahám György felkérésére a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum örömmel csatlakozott a munkához. A múzeum egyik legszebb, a 19. század végén készült, a kor ízlésének megfelelő faragott oszlopokkal díszített budaörsi vegyeskereskedését ajánlotta fel a boltmúzeum számára. Néhány tárggyal pedig kiegészítette a gyulai és békéscsabai gyűjtést, s a megrendezéshez szakmai segítséget nyújtott. A boltmúzeum 1984. november 25-én nyitotta meg kapuit a gyulai Gábor Áron utcai 4. szám alatti tágas, kirakatos üzlethelyiségben. A boltmúzeumot az Elelmiszer Kiskereskedelmi Vállalat üzemeltette.

1991-ben a boltmúzeumot átvette a helyi Pro Mercatores, azaz a Kereskedőkért Alapítvány. A kiállítás a régi hangulatot megőrizve, szerényebb helyre költözött. Az új kiállítótérben egykor vegyeskereskedés működött. A boltmúzeum a 2000-es években sajnálatos módon bezárta kapuit. A tárgyak időszakosan Békéscsabára, a Zwack József Kereskedelmi szakiskolába kerültek. 2012-ben Gyula város kezdeményezésére a tárgyak ismét Gyulára kerültek. A következő évben a múzeum azokat nyilvántartásba vette, s megkezdődtek a tárgyalások a boltmúzeum újrainyításáról. Az értéket mentő gyulaiak jóvoltából megkezdődtek a tárgyak, többek között a boltbútor restaurálása is. 2015. év végén elindultak az előkészítő munkálatok. 2016 májusától új helyszínen, az egykori gyulai gyalogsági honvéd laktanyában nyitja meg újra kapuit a „Süvegukorhoz” címzett kereskedés, a gyulai Boltmúzeum.

Kapcsolat: Gyulai Szakképzési Centrum Harruckern János Szakképző Iskolája és Kollégiuma
Cím: 5700 Gyula, Szent István út 38.

Telefon:+36-66-561420

Web: http://www.harruckern.hu/index.php?page=kepgaleria&tar_id=1566

Időszaki és utazó kiállítások, kiállítási politika, nemzetközi kiállítási politika

---

A múzeum országos szakmúzeumként minden évben számos (10-15) új időszaki, országos és nemzetközi vándoroltatható és kamaratárlatot készít. Beleértve az előkészítő célgyűjtést, egy-egy gyűjtőkörünket érintő témakör részletesebb tudományos feldolgozását és különböző interpretálását (kiállítás, kiadvány, előadások, szakmai programok, rendezvények, bemutatók). A múzeum kiállítási politikája változatlan, témakörét érintően kompetenciaközpontként kíván érvényesülni. Új és feltáratlan valamint a közönség

MKVM STRATÉGIAI TERVE (2018-2020)

szolgáltatásban aktuális témákat feszegető szakmai programokkal kíván előrukkolni a múzeumok hármasszakai funkciójának megvalósításával (gyűjtés-feltárás, tudományos feldolgozás és bemutatás, közzététel, interpretáció). A múzeumban bemutatott időszakos kiállítások országos belüli vándoroltatását stratégiai célként fogalmazzuk meg. Nemzetközi kiállítási politikánk szerint a környező, és zömmel európai országokba viszünk kiállításokat, a kölcsönös kapcsolat jegyében be is fogadunk tárlatokat, figyelve a nemzetközi együttműködési programok, projektek lehetőségeire. A hasonló gyűjtőkörű, témakörű múzeumokkal és szakmai (nemcsak közgyűjteményi) szervezetekkel való aktív kapcsolattartás, kiállításcsere és tudományszervezés, együttműködési lehetőségek szintén stratégiai célként fogalmazódnak meg.

Tartós kölcsönzések

Országos kompetenciaközpontként támogatjuk a muzeális, (közgyűjteményi területen lévő) intézmények időszakos és állandó kiállításainak műtárgyakkal való ellátását, időszakos és hosszabb távú kölcsönzését. Szakmai tanácsadással támogatjuk más múzeum kiállítási stratégiáit és létrehozandó vagy megújítandó kiállításait. Egyúttal gondoskodunk kiállítási politikánkkal a műtárgyvédelmi fejlesztés lehetőségeiről: kölcsönzések alkalmával lehetőség van a konzerválódó vagy restaurálódó műtárgy együttesek állagának megóvására. Illetve a raktárgondjaink enyhítésére. A műtárgyak bemutatásával hozzájárulunk a műtárgyak hozzáféréseinek és kutathatóságának növeléséhez.

MKVM gyűjteményei, gyűjteményi stratégia:

A múzeum országos gyűjtőkörű szakmúzeumként a gyűjtőkörébe tartozó műtárgyakat a következőképpen gyűjti. Az eljárást a múzeumi törvénynek és hatályos jogszabályoknak megfelelően gyakorolja. A gyarapítás történhet ajándékozással, erről nyilvántartott ajándékozási szerződést készítünk. (Ajándékozás esetén nemcsak egyedi tárgyak, hanem komplett gyűjtemények is bekerülhetnek. Erre az utóbbi években több példa is volt). A műtárgyátadás rendjét belső protokoll, és ad hoc múzeumi gyűjteményi tanács határozza meg. Vásárlás tekintetében vásárlási szerződést kötünk, amely gyűjteményenként külön is nyilván van tartva, és egyenként naplózva is van. Vásárlás lehet saját forrásból, vagy átadott forrásból (pályázat, adomány, támogatás stb.) A kis és nagy értékű beszerzett műtárgyak külön a gazdasági részlegnél is az ÁHT szerint is nyilván vannak tartva. A gyűjteménygyarapítás lehet célgyűjtés is. Ez zömmel kiállításainkhoz, vagy aktuális éves tervünkhöz és a gyűjtőterület jellegéhez igazodik. Történhet hivatalos átadás is, amelyet a megfelelő módon hivatalosan különböző szervezetektől átveszünk. Több esetben előfordul hagyatéki átadás is, amely vagy végrendeleti úton közjegyzőn, vagy más hivatalokon keresztül történő hivatalos átadással, vagy az örökös/örökösök útján ajándékozási vagy vásárlási szerződéssel valósul meg. Letétünk nincs és korábban sem volt. Letéti anyag elhelyezését nem tervezzük.

Stratégiai cél: A múzeum gyűjtőkörének megfelelően terezzük a ma élő kereskedelemben és vendéglátásban érdekelt művészek hagyatékainak feltárását és begyűjtését, továbbá a gyakorlatnak megfelelően az éves szakmai tervünkhöz kapcsolódóan a kereskedelemben, vendéglátóiparban vagy az idegenforgalomban érdekelt kis, közepes és nagyobb vállalkozások cégek és az azokat üzemeltető, ott egykor dolgozó személyek, csoportok, családok hagyatékainak, részleges vagy teljes feltárását, begyűjtését. A kereskedelemmel és a vendéglátással kapcsolatos üzletberendezések, eszközök, tárgyak, dokumentumok, fotók,

képzőművészeti és numizmatikai alkotások, árukészletek, reklámanyagok, plakátok és kisnyomtatványok feltárását. Ezekhez tartozó magángyűjtőknél található külön gyűjtemények feltárását, begyűjtését. Ilyen jellegű anyag lehet például egy sörösüveg, tehát árukon alapuló gyűjtemény, vagy éppen egy kereskedelmi vagy vendéglátóipari használati eszközökön alapuló pl: kávéfőző, mérleg gyűjtemény. Szakoktatási jellegű anyagok és könyvtári anyagok begyűjtését tervezzük.

A **kereskedelemtörténeti tárgyi gyűjteményt** cégelemek, cégtáblák, üzletberendezések és felszerelések, munkaeszközök és mérlegek, a kereskedelmi adminisztráció tárgyi eszközei, áruminták, árudobozok és üvegek, emlék- és reklámtárgyak stb., alkotják. A **kereskedelmi dokumentációs gyűjtemény** tartalmaz okmány- és irattári jellegű anyagot, üzletkönyveket, számlákat, árjegyzékeket. Reklámnyomtatványai (plakátok, számlócédulák, szórólapok) iránt szakemberek és magánszemélyek egyaránt érdeklődnek. A gyűjteményeket a **kereskedelemtörténeti adattár** egészíti ki

A **vendéglátás-történeti tárgyi gyűjteményben** helyet kapnak az éttermi, cukrászati termelés és értékesítés berendezési, felszerelési tárgyai, munkaeszközei. A tálaló-, evő- és ivóeszközök között azok a példányok képviselnek különös szakmatörténeti értéket, melyek egy-egy vendéglátóhely (kávéház, cukrászda, szálloda stb.) emblémáját viselik magukon. A **vendéglátóipari dokumentációs gyűjtemény** legnépesebb csoportját az ét- és menülapok alkotják. Darabszámra kisebb, de azonos értékű az okmány- és irattári anyag, valamint az aprónyomtatványok tára. A gyűjteménycsoportot a **vendéglátóipari adattár** egészíti ki.

A két dokumentációs gyűjteményből kivált a **kereskedelmi és vendéglátóipari plakáttár** (plakát, falragasz gyűjtemény).

A múzeum történeti anyagát a szakmához kapcsolódó **képzőművészeti, numizmatikai gyűjtemény** és a **kereskedelem és vendéglátástörténeti fényképtár** (pozitív, negatív, film, beleértve a képes levelezőlapokat is) egészíti ki.

A múzeumban kialakulóban van egy új gyűjtemény: a **játékgyűjtemény**.

Az intézmény **kereskedelemtörténeti, idegenforgalmi és vendéglátóipari szakkönyvtárral** rendelkezik.

A múzeum gyűjteményei a jogszabályoknak megfelelően kutathatóak. Gyűjteményeinek egy része online is elérhető. Stratégiai célunk a gyűjtemény továbbfejlesztése, a további digitalizálás valamint raktárrendezések megvalósítása.

Gelléri Mór és Draveczky Balázs könyvtár, stratégiája

A múzeum gyűjtőkörének megfelelően feladatunk a kereskedelem, a vendéglátás és idegenforgalom és részterületeinek történetének, forrásainak (nyomtatott kiadványainak, és folyóiratainak) gyűjtése. Könyvtárunk nem nyilvános, szakkönyvtári feladatokat ellátó gyűjtemény, integrált online adatbázissal HUNTEKA könyvtári katalógusrendszerrel.

Könyvtárunk állománya bárki számára hozzáférhető, kutatókat kizárólag előzetes bejelentkezés alapján fogadunk. A könyvtár tájékoztató-tudakozó szolgáltatást is végez. A könyvtár használata ingyenes, kutatási engedélyhez kötött. A könyvtári állomány kizárólag helyben használható, tudományos szakkönyvtár, darabjai muzeális értéket képviselnek. Szakrendje sajátos, különgyűjteményekkel is rendelkezik (folyóiratok, kéziratos szakácskönyvek, Antal B. Gábor gasztronómiai gyűjtemény, Jánoska Antal féle kártya szakirodalom gyűjtemény) csak múzeumi kölcsönzésre van csak lehetőség.

A 7000 kötetes vendéglátóipar-történeti szakkönyvtár a magyar gasztronómia múltját őrzi, alapját szakácskönyvek képezik, elsősorban magyar, valamint német, francia, angol nyelven.

MKVM STRATÉGIAI TERVE (2018-2020)

A vendéglátóipar és rokon szakmák története mellett többek között kutathatók a cukrászat, borászat, italismeret, idegenforgalom, kávéház- és szállodatörténet, Budapest-történet, gyógyfürdők, házi konzerválás, élelmiszeripar, konzervipar, üzlettípusok, értékesítés és üzemszervezés témakörök is. A vendéglátóipari és társszakmai kézikönyveken, lexikonokon, évkönyveken és szakszótárakon kívül a folyóiratokban a tudományos munkához nélkülözhetetlen 19-20. századi szaklapok is találhatóak. A kutatók örömmel forgatják a ritkaságokat, a 18-19. századi kézírásos recepteket, mintakönyveket, és menüsorokat. A vendéglátáshoz kapcsolódó szépirodalmi, művészettörténeti, természettudományos és közgazdasági kiadványokkal is rendelkezünk. A vendéglátóipar-történeti könyvtár 2012-ben vette fel Dr. Draveczky Balázs, a múzeum egykori igazgatója, a hazai gasztronómia-történet lelkes kutatója nevét.

A kereskedelmi könyvtár állománya is nagyrészt adományokból állt össze, s ma is sokat köszönhetünk a nagylelkű gyűjtőknek. A közel 8000 kötetes Kereskedelem-történeti Könyvtár alapját a világon másodikként működő Pesti (1857-1873), majd Budapesti Kereskedelmi Akadémia (1873-1953) illetve Keleti Kereskedelmi Akadémia (1899-1920) – nagyrészt német nyelvű – muzeális értékű tankönyvei képezték, melyeket az Akadémia utódja, a Kereskedelmi és Vendéglátóipari Főiskola ajándékozott a múzeumnak. Szintén az első ajándékozók között szerepel a Lengyel Gyula Kereskedelmi Szakközépiskola, amely a Kereskedelmi Akadémia Felső Kereskedelmi Iskolájának utódja, de más vidéki és pesti szakiskolák is segítettek könyvtári állományunk gyarapításában. Kiemelkedő értéket képvisel a Debreceni Kereskedelmi Akadémia könyvtárából megmaradt anyag. Könyvtárunk a magyar kereskedelem történetét, valamint a kereskedelemhez kapcsolódó szak- és határtudományok irodalmát gyűjti. Különösen jelentős a 19. század utolsó évtizedeinek kereskedelmi forrongását tükröző könyvtári anyag. Az átfogó kereskedelmi témájú művek mellett állományunkban az egyes kereskedelmi ágak, üzlettípusok kialakulását és fejlődését tükröző magyar és idegennyelvű könyvek, katalógusok, árjegyzékek, kamarai jelentések és kereskedelmi tanintézeti értesítők, valamint egyéb nyomtatványok is megtalálhatók. Főbb kutatható témakörök a kül- és belkereskedelem, kereskedelmi áruismeret, kereskedelem-tervezés/szervezés/vezetés, kereskedelmi hálózat, gazdálkodás, technika, szakoktatás, statisztika, jogszabályok, lexikonok, valamint kereskedelmi és iparkamarai anyagok gazdagítják a gyűjteményt. Szintén jelentős a kereskedelmi témakörű folyóiratgyűjteményünk is. **A kereskedelmi-történeti könyvtár 2012-ben vette fel Gelléri Mór közgazdász és publicista nevét, míg a vendéglátással kapcsolatos állomány Dr. Draveczky Balázs, előző igazgatónk nevét viseli.**

A könyvtár hosszútávú stratégiai feladatai közé tartozik a folyóiratállomány és a könyvállomány tárgyszavazása, adatainak feltárása és publikálása, a digitalizálás és közzététel fejlesztése, illetve az állományvédelem elősegítése és megvalósítása. Tudományos tekintetben a könyvtár népszerűsítése és használatának beillesztése a tudományos kutatásokba. Fejlesztési cél: állományvédelmi eszközök, új könyvtári polcrendszerek megvásárlása, illetve a régiiek lecserélése. Könyvtárlátogatások számának megtartása, növelése, könyvtári programok megtartása.

Kommunikációs, közönségszolgálati és marketing stratégia

- 1) A múzeum időszaki kiállításaihoz kapcsolódó programok, rendezvények megtervezése és megvalósítása.
- 2) 2018-ban is folytatjuk azoknak a kiállításoknak a bemutatását, amelyek a mindennapi életünkhöz, a hétköznapokhoz kapcsolódnak. Így a gasztronómia, a turizmus, és a

vendéglátáshoz kapcsolódó témák közül választjuk ki a kiállítások anyagát. A kísérő programok szervezésénél arra törekszünk, hogy minél több családot és fiatalokat tudjunk bevonni a múzeumba. Törekszünk arra, hogy a programokat, rendezvényeket minél interaktívabb formában szervezzük meg, a látogatókat bevonjuk a történelmi játékokba és esetenként a kiállítások megtervezésébe is. A kapcsolódó programokat, rendezvényeket rendszeresen megvalósítjuk, amelyek közül a legnépszerűbbek a Múzeumok Majálisa, Múzeumok Éjszakája, Tavasz és Ősz a Krúdy negyedben, valamint a Budapest ArtWeek.

- 3) Az állandó- és időszakos kiállítások népszerűsítéséhez, és tartalmi kiegészítéséhez a tematikában kapcsolódó programsorozatok és családi napok rendezése.
- 4) Terveink szerint 2018-tól is rendszeresen szervezünk tárlatvezetéseket mind az állandó, mind az időszakos kiállításokban. Ezekre a tárlatvezetésekre időnként olyan személyeket is meghívunk, akik nem muzeológusok, hanem valamilyen más módon kapcsolódnak 1-1 kiállítás témájához és a szubjektív véleményük alapján vezetik végig a látogatókat a kiállításon. Ezek évek óta nagyon népszerűek a látogatók körében. A tárlatvezetések mellett kiemelt szerepet kapnak a családi napok, ahol múzeumpedagógusok közreműködésével népszerűsítjük a kiállításainkat, múzeumunkat.
- 5) Aktuális időszakos kiállításaink, valamint állandó kiállításainkhoz is szorosan kapcsolódtak közművelődési programjaink.

Múzeum, szakképzési pedagógiai stratégia

1. Együttműködünk a szakképzés szinte minden ágával (felső és középfokú és felnőttoktatási intézményekkel országosan) múzeumi tanórák, foglalkozások és szakképzés, kitelepülés és szakmai támogatás tekintetében. Valamint szakmai és egyéb szervezetekkel is új együttműködést szeretnénk kialakítani.
2. A kerület kulturális intézményeivel fenntartott közös együttműködéseinket továbbra is folytatni kívánjuk.
3. Az Óbuda-Békásmegyér önkormányzatával kötött megállapodás alapján az óbudai lakosok továbbra is ingyenesen látogathatják kiállításainkat, valamint az óbudai óvodások, általános- és középiskolások a múzeumpedagógiai foglalkozásokat is díjmentesen vehetik igénybe.
4. A kereskedelmi és vendéglátós szakmák történetének megismertetése minden korosztállyal; a múltbeli (tágra értelmezett) szakmai értékek, tudás átmentése a jelen és a jövő generációi számára, hogy ezáltal „vállalkozó múzeum”-ként a körülöttünk élő szakmai és egyéb közösségekkel dolgozzunk közös kultúránk megőrzéséért.
5. Ennek megfelelően az év kiemelt feladata a kereskedelem- és a vendéglátás-történeti állandó kiállítások illetve az időszakos (Ez sör! IBUSZ, Utazik a családom, stb.) kiállítások népszerűsítése illetve minél szélesebb körű múzeumpedagógiai hasznosítása lesz. Célunk továbbra is a kiállításokhoz kapcsolódó tudás ma is hasznosítható formában való átadása: pl. háztartástan, tudatos vásárlás, újrahasznosítás és egyéb hasonló témák bemutatása.)
6. Az állandó kiállítások kapcsán feladatunk a korábban kidolgozott programok további népszerűsítése: köztük az óvodásoknak, általános iskolásoknak (és felnőtteknek), rendszerint gasztronómiai foglalkozásba ágyazva megjelenő Életre kelt történelem című köztudatos élő interpretációs foglalkozások reklámozása és további fejlesztése.

MKVM STRATÉGIAI TERVE (2018-2020)

7. Ezek az interaktív, múzeumszínházi, játékos foglalkozások opcionálisan (plusz költség fejében) kérhető betétei a kézműves gasztronómiai programoknak. Népszerűségüket annak az élménynek köszönhetik, hogy a történelmi ruha, a hozzáadott színészi játék és az eredeti demonstrációs tárgyak aktív használhatósága hiteles, élményszerű „időutazás” illúziójává változtatja a múzeumi foglalkozást. Ez az illúzió kiegészítve a kézműves (esetünkben ételkészítő) programokkal, gyakorlatilag minden érzékszervet megmozgató komplex múzeumpedagógiai élményt garantál.
8. Óvodásoknak játékos feladatokkal, esetenként gasztronómiai munkával is tarkított programokat tartunk, amelyekben igyekszünk megismertetni néhány alapvető háztartási technikát. Tapasztalataink szerint ennél a korcsoportnál a legfontosabb az ünnepekhez kapcsolódó programok kidolgozása, így folyamatban van a farsangi, illetve a húsvéti ünnepkörről szóló foglalkozásunk kidolgozása.

Állományvédelmi stratégia

1. Gyűjteményeink folyamatos tisztítása, konzerválása és restaurálása.
2. Régi állomány dobozainak folyamatos cseréje (savmentesítés céljából).
3. Figyelemmel kísérjük az NKA állományvédelmi/restaurálási pályázatait és igyekszünk minél több állományunkban lévő tárgyak, könyvek stb. állapotát megóvni.
4. A széteső, megviselt könyveket, dokumentumokat savmentes papírból készült csomagolásba vagy dobozba tettük és tesszük továbbra is, így óvva őket a környezeti hatásoktól, hogy ne romoljon tovább az állapotuk.
5. Kapcsolatban vagyunk a szlovák Ceiba céggel és savmentes műtárgyvédelmi szalagokat rendelünk tőlük. Állományvédelmi okokból elengedhetetlenek ezek a speciális szalagok, amelyekkel mi magunk is kisebb hibákat, szakadásokat tudunk javítani a könyveken, illetve a raktári jelzeteket is ezekre a szalagokra írjuk.

Digitalizálási stratégia

1. Tovább folytatjuk megkezdett digitalizálási projektjeinket (plakáttár, vendéglátóipari dokumentációs gyűjtemény, fényképtár, negatívgyűjtemény digitalizálása, korábbi tartalmak migrálása), együttműködésre törekedve külső digitalizálós partnerekkel (Arcanum, Múzeumi Digitár, Huntéka).
2. 2018-ban is folytatni fogjuk online adatbázis építésünket több rendszerben, de egységesen a Múzeumi Digitár rendszerünkbe átmigrálva.

Kultea brand

1. Az állandó és időszakos kiállítások mellett nagyon fontosnak tartjuk a múzeum művészeti életét, kultúra közvetítő általános szerepét, amit főleg az addicionális esti nyitvatartási időben valósítunk meg a „zene, film, irodalom” hármas egységeinek területein. A Kultea színházunk programjai között a legfontosabbak: a Szindbád-szalón, amely egy irodalmi estnek ad otthont versekkel és prózával. Emellett komoly és könnyűzenei előadásaink is vannak, amiket szeretnénk folytatni és a filmvetítések területén is szeretnénk ismét aktivitást kifejteni.
2. A turizmus kapcsán egy sorozatot szervezünk Különös Tájakon címmel, ahol népszerű utazók, bloggerek tartanak előadást.

MKVM STRATÉGIAI TERVE (2018-2020)

3. A családok kiemelt helyet kapnak a múzeum életében, szeretnénk, ha minél többen látogatnának el a múzeumba, ezért fogjuk a következő években is megszervezni a tavaszi és őszi társasjáték fesztivált, valamint havonta egyszer a társasjáték klubbot. Nagy sikere volt a korábbi években az Országos Ördöglakat Találkozóknak is, ezt is szeretnénk minden évben újra megszervezni.
4. A gasztronómia témakörében is szervezünk programokat, a nagyszerű cukrásztörténelmi sorozatunkat folytatjuk, valamint havonta helyet adunk a Borvirág Borklubnak is, ahol magyar borászok mutatkozhatnak be a közönségnek. Szeretnénk 2018-tól az egészséges életmóddal is komolyabban foglalkozni, ezért a Kultea programjai között az ehető virágok és az egészséges étkezés is téma lesz.
5. Bejáratos sorozataink (Különös tájakon – turisztikai előadásorozat, Kortárs cukrászok – cukrásztörténelmi sorozat, Borvirág Borklub – borkóstoló, Szindbád-szalon – irodalmi/színház sorozat, Bohém-klub és RETRO kocsma – könnyűzenei programsorozatok, Társasjáték-klub).
6. Visszatérő rendezvényeink lesznek folyamatosan a Társasjáték-fesztivál, az Országos Ördöglakat Találkozó, az „Oh Yeah Day”, valamint a Múzeum születésnapja, ahol múzeumpedagógiai foglalkozásokkal, tárlatvezetésekkel és koncerttel várjuk látogatóinkat

Múzeumi épületfejlesztési és általános fejlesztési stratégia

- a) új épület megtervezése és kivitelezése
- b) emberi erőforrások növelése
- c) raktárfejlesztés
- d) teljes digitalizálás
- e) bevétel növelésének lehetőségei: étterem-szálloda, programkínálat bővítése, rendezvény-konferenciaszervezés, bérbeadási lehetőségek, saját márkás termékek-bolt fejlesztése
- f) megújuló arculat és kommunikáció fejlesztése

SWOT analízis

<u>ERŐSSÉGEK</u>	<u>GYENGESÉGEK</u>
1) Jelentős, értékes, egyedülálló gyűjtemények	1) Forráshiány, emberi erőforrás hiánya
2) Szerteágazó szakmai kapcsolatok Magyarországon és külföldön szakterületenként egyaránt	2) Raktározási és műtárgyvédelmi problémák
3) Közönségszolgálati és múzeumpedagógiai szolgáltatások sikeressége	3) Technikai-műszaki feltételek, fejlesztések folyamatos fejlesztés hiánya
4) Sikeres pályázatok és projektek, tapasztalatok, referenciák	4) Épületek nem megfelelő állapota
5) Országos ismertség, pozitív imázs	5) Épületek szűkössége
6) Kiadható termék	6) Deficit a versenyszférákban
7) Szakképzési kompetenciaközpont	

MKVM STRATÉGIAI TERVE (2018-2020)

8) Társadalmi és szakmai elismertség 9) Emelkedő látogatószám 10) Kultea Brand népszerűsége 11) Digitalizálási fejlesztésink	
<u>LEHETŐSÉGEK</u>	<u>VESZÉLYEK</u>
1) Igény a népszerű kiállításokra, időszaki és utazó kiállításra és kísérőprogramokra 2) Szakképző helyek és szakoktatás igénye az együttműködésre 3) Pályázati lehetőségek, nemzetközi együttműködési projektek 4) Szponzori lehetőségek 5) Új együttműködési lehetőségek	1) Állami előirányzatok csökkentése, illetve a növekedés elmaradása, bérrendezés elmaradása, forráshiány 2) Fenntarthatósági problémák a fejlesztéseknél 3) raktári műtárgykörnyezet problémái 4) emberi erőforrás hiánya, bérfeszültség 5) A pályázatok nem alkalmazkodnak a múzeumok problémáihoz, körülményeihez

Stakeholder analízis

A fenntartó (Emberi Erőforrások Minisztériuma – Kultúráért Felelős Államtitkárság)

Az EU alapelvekkel összhangban a minisztérium fontos célja az LLL (life-long learning – egész életen át tartó tanulás) feltételeinek megteremtése és különböző kulcskompetenciák fejlesztése, melynek eredményeként a munkaerőpiacon megjelenő emberek magasfokú műveltséggel, sokoldalú képzettséggel felvértezve próbálhatnak érvényesülni. Emellett kiemelt szerepet kap a közösségszervezés, a kisközösségek gondozása, helyi közösségek kezdeményezései számára különböző bemutatkozási lehetőségek biztosítása.

A múzeumnak terveiben, működésében meg kell felelnie a minisztérium által a kulturális, a közgyűjteményi és az oktatási területeken képviselt fejlesztési koncepcióknak.

A kulturális örökség ápolása, átadása kiemelt érdek, ez az alapja a lakosság identitástudatának, sikeres társadalmi és gazdasági integrációjának. Ezzel szoros kapcsolatban a múzeumok megfelelő együttműködés mellett nagy szerepet játszhatnak az iskolai oktatás hatékonyságának növelésében is.

A múzeumok fejlődésük, sikeres működésük esetén reprezentatív intézmények, amelyek nem csak a látogatók tömegeivel, de a médián keresztül a szélesebb nyilvánossággal is megismertethetik az minisztérium törekvéseit, eredményeit.

A fenntartó anyagi és elvi támogatása, kapcsolatrendszere és a megfelelő együttműködés nélkülözhetetlen a múzeumunk számára.

A látogatók

A látogatók igen összetett csoportja a szabadidő tartalmas, színvonalas eltöltésére, szórakozásra, az erre szánt jövedelmek optimális elköltésére törekszik. Fontos motiváció lehet a tanulás, az ismeretszerzés, műveltséggyarapítás igénye (akár az egész életen át tartó tanulás folyamatának egyik elemeként), avagy ilyen igények kialakítása a gyermekekben, fiatalokban. A látogatók elsődleges fontosságot élveznek múzeumunk esetében, hiszen küldetésünk lényege a látogatók kiszolgálása. Ezzel együtt a látogatók befolyása is igen nagymértékű az intézmények működésében. Egy múzeum látogatói számával, elégedettségével igazolhatja legnyilvánvalóbban létjogosultságát és „jó partnerségét” a fenntartó, a forráselosztó szervek, a potenciális és tényleges szponzorok és az egész közösség felé.

A kutatók

A múzeumok számos más tudományos intézménnyel és sok kutatóval tartanak kapcsolatot bel-és külföldön egyaránt. A külső kutatók számára a múzeumi műtárgyakhoz, adatokhoz, információkhoz való hozzáférés, a tudományos együttműködés a lényeges. Az együttműködés, a kapcsolat természetesen kölcsönösséget is jelent. A múzeumok tudományos munkatársai is sokat profitálhatnak a meglévő és kialakuló szakmai kapcsolati tőkéből. A külső kutatók érdekeltek abban is, hogy a múzeumokban őrzött és rendszerezett kulturális örökség, illetve a múzeumi munkatársak által feldolgozott és publikált anyagok köre bővüljön.

A tudományos kutatás, a kutatói együttműködések, a külső kutatók kiszolgálása küldetésből fakadó fontos feladat a múzeumunk számára.

Oktatási intézmények

Az oktatási intézmények hagyományosan igyekeznek igénybe venni a múzeumi szolgáltatásokat az iskolában leadott tananyag kiegészítésére, alátámasztására, illusztrálására. Az iskolák túlnyomóan elméleti, elvont anyagközlése és beszámoltatása mellett ugyanis óriási szükség van arra, hogy a gyerekek, fiatalok fizikailag, testközelből is megtapasztalják letűnt korok tárgyi kultúráját, a múlttal és jelennel kapcsolatos műtárgyakat. A múzeumok különösen hasznos szövetségesei lehetnek az oktatási intézményeknek a helyi örökség megismertetésében és szemléltetésében. A jelen gazdasági környezetben ugyanakkor figyelembe kell venni, hogy a szülők és az iskolák anyagi helyzete nem feltétlenül teszi lehetővé a korábban megszokott osztálykirándulások, múzeumlátogatások finanszírozását.

Az oktatási intézményekkel való együttműködés a múzeum számára küldetés szintű fontossággal bír. Egyfelől a múzeumok látogatóinak igen tekintélyes része iskolai csoportban érkező gyermek, illetve fiatal. Másrészt a közösség nagymértékben az alapján ítéli meg a muzeális intézmények hasznosságát, hogy azok, az iskolákkal karöltve, mennyiben tudnak hozzájárulni a gyerekek oktatásához, neveléséhez. Igen lényeges, hogy az iskolák (óvodák) múzeumlátogatásaik során megismertetik a gyerekeket a múzeummal, mint az ismeretszerzési egyik potenciális helyszínével és igyekeznek megkedveltetni ezt a sajátos művelődési formát. Így az iskolák tulajdonképpen a jövő látogatóit teremtik meg a múzeumok számára, akik már maguktól döntenek a múzeumlátogatás mellett.

Média

A média – a nézettségért, az olvasottságért, a látogatottságért és a hirdetőkért versenyezve – szenzációértékkel bíró hírekben érdekelt. Számos múzeumi terület képes is ilyennel szolgálni. A médiumokkal folytatott hatékony együttműködés kulcsfontosságú terület múzeumunk életében. Ugyanilyen fontos a pozitív imázs kialakítása, ami ugyancsak igényli a médiával fenntartott jó kapcsolatokat, a közös érdekek megtalálását, az ezen alapuló munkát.

Verseny társak

A versenytársak maguk is múzeumok, vagy pedig olyan szervezetek, amelyek a múzeumokhoz hasonlóan az emberek szabadidejét és szabadon elkölthető jövedelmének kikapcsolódásra szánt részét szeretnék megszerezni. A versenytársak érdeke látogatóik (vendégeik, ügyfeleik stb.) számának és elégedettségének növelése, valamint fejlesztési források megszerzése. Érdekük azonban az is, hogy célkitűzéseik eléréséhez – ami lehet éppenséggel forrásszerzés is – együttműködő partnerre leljenek.

A múzeum alapvetően saját érdekeit igyekszik érvényesíteni a versenytársával szemben. Sajátos módon azonban a konkurencia komoly, legalább programszintű befolyásra tehet szert. Vagy azáltal, hogy elvonja a látogatókat, a közvélemény figyelmét és a támogatásokat az intézmény programjaitól, vagy azáltal, hogy partnerré válik bizonyos programok lebonyolításában. Utóbbi esetben azonban az érdekeltet már át kell sorolni a szakmai kapcsolatok, vagy a turisztikai partnerek közé.

Helyi és megyei szinten az intézmény versenytársai: más múzeumok, galériák, kiállítóhelyek, könyvtárak, vadasparkok, színházak, mozik, kalandparkok, fesztiválok.

Tényleges és potenciális turisztikai partnerek

Különböző turisztikai vonzerővel rendelkező intézmények, szervezetek tartozhatnak ide- pl. más múzeumok, színházak, fesztiválok, konferenciaszervezők, szálláshelyek, stb. Érdekük a látogatószám (vendég, ügyfél stb.), illetve a tartózkodási idő növelése, a versenyszférában a profit maximalizálása. Az együttműködés, illetve annak keresése igen fontos, hiszen a múzeumok egymagukban csak ritkán képesek igazán nagy tömegekre komoly vonzó hatást gyakorolni. Más attrakciókkal összefogva, komplex élménnyé szerveződve azonban már lehetséges a tekintélyes látogatószám-növelés. E stakeholderek befolyása ugyanakkor kevésbé meghatározó, mint pl. a közvetlenül finanszírozó szervezeteké.

Tourinform irodák

A „csomagba szervezett” turisztikai termékeket menedzselni is könnyebben és hatékonyabban lehet. Ebben, illetőleg az előzőekben leírtakhoz hasonlóan a látogatószám és a tartózkodási idő növekedésében érdekeltek a helyi Tourinform irodák.

Munkatársak , szervezeti integritás és belső kultúra erősítése

MKVM STRATÉGIAI TERVE (2018-2020)

A munkatársaknak a megfelelő munkakörülmények, a színvonalas szakmai munkavégzéshez szükséges infrastruktúra és eszközök megléte az érdekük. A megfelelő körülmények biztosításával előtérbe kerülhet a szakmai előmenetel, az önmegvalósítás igénye.

Magától értetődő, hogy a munkatársaknak nagy fontosságot és befolyást kell tulajdonítani. Érdekeik figyelmen kívül hagyása visszaveti a teljesítményeket, míg elégedettségük a sikeres működés egyik alapja lehet.

A múzeum vezetésének belső célja a belső szervezeti integritás megteremtése a szervezeti kultúra erősítése és a korrupció ellenes fellépés jelenléte a múzeum egységein belül. A korrupciós veszélyeztetettség csökkentését szolgálja a kockázatelemzés a belső integritás és belső kontroll rendszer bevezetése illetve az integritási szempontok beépítése a kockázatelemzési rendszerbe, valamint az ilyen irányú szemléletformálás. A múzeum dolgozóinak szükségszerű a kötelező hivatás-etika betartása a korrupciós kockázatok csökkentése és az integritásszemlélet elsajátítása, amely a közszolgálat és az eredményesség egyik záloga.

Civil szervezetek, érdekképviselők és szakmai szervezetek

Több civil szervezettel ápolnak jó kapcsolatot a múzeum bizonyos részlegei. A szervezetek mindegyike saját specifikus céljait és érdekeit tartja szem előtt. Ezek a kapcsolatok a muzeális intézmények társadalmi szerepvállalása és nem egy esetben a kutatások szempontjából rendkívül fontosak. Közös akcióink a kölcsönös megismerés, a közönség maximális kiszolgálása és a társadalmi felelősségvállalás jegyében zajlanak.

Helyi közösségek

A múzeumi élet szempontjából fontosak azok a helyi közösségek, öntevékeny csoportok, akik bekapcsolhatóak a múzeum működésébe. A lokálpatrióta jellegű közösségek erősítésében a múzeumok is közre tudnak működni: a múlt emlékeinek összegyűjtése, rendszerezése a múzeumok egyik feladata, melyet a közösségek bevonásával érdemes véghezvinni.

Adományozók / szponzorok

Mindazok a személyek, csoportok, szervezetek, vállalatok beletartoznak az adományozók csoportjába, akik műtárgyat adományoznak valamelyik múzeumnak, vagy anyagilag támogatják a közgyűjteményt.

A szponzorok megkeresése, felkutatása és a kulturális támogatásban történő érdeklteté tétele kiemelt feladat a múzeumok finanszírozási gondjainak megoldása szempontjából. A szponzorok pénzügyileg és más javakkal is támogathatják az intézményeket. Múzeumunk stratégiai célja, hogy minél szélesebbkörű, jól működő szponzori hálózatot hozzon létre. A támogatásért cserében terembérleti lehetőséget, tiszteletjegyeket, VIP tárlatvezetéseket, stb. kínálunk.